

Oddelek za slovanske jezike in književnosti
na Filozofski fakulteti
Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani

Peter Weiss

GOVOR KRAŠ
(V ZADREČKI DOLINI)

Diplomska naloga

Ljubljana, januarja 1984

Adelano 27.3.1984

KAZALO

Informatorji	4
Podatki o kraju	5
Hišna imena v Krašah	6
Dve besedili	8
1	8
2	9
Literatura	10
Fonološki sistem	11
Inventar	11
Distribucija	12
Izvor	15
Oblikoslovje	21
Samostalnik	21
Pridevnik	31
Zaimki	34
Stevniki	36
Glagol	37
Prislov	44
Predlog	45
Vezniška beseda	46
Medmet	46
Kratek opis govora Kraš	47
Vprašalnica za Slovenski lingvistični atlas	48
Telo	48
Obleka	53
Hiša	55
Vas	59
Prazniki	61
Orodje	64
Živina	68
Rastline	72
Planina	76
Bolezni	77
Čas	78
Pokrajina	81
Družina	83
Štetja	86
Gramatična vprašanja	88

INFORMATORJI

1. Peter Weiss (tudi zapisovalec)

Rojen leta 1959 v Celju; oče in mati iz Kraš (oče iz skrajnega zahodnega dela vasi, mati iz skrajnega vzhodnega); družica iz Bočne; do 19. leta živel v Krašah, od tedaj dalje v Ljubljani.

2. Antonija Levar (zapisovalčeva stara mama), pd. Tinčkova Tončka

Rojena leta 1908 v Sanici (pri Ključu) v Bosni; oče iz Spodnje Rečice, mati iz Pustega Polja; mož iz Šmartna ob Dreti; gospodinja in upokojenka; končala je dva razreda osnovne šole; iz Bočne je prišla leta 1916 v Pusto Polje, kjer je živela 18 let, nato pa je 4 leta služila v Zgornji Savinjski in Zadrebki dolini; od leta 1938 živi v Krašah (št. 1). - Kadar se njena informacija razlikuje od siceršnje, je označena s krogcem (°).

3. Renata Weiss (zapisovalčeva sestra)

Rojena leta 1964 v Celju; študentka; do 15. leta je živela v Krašah, nato pa v Ljubljani, od koder se vsak teden in v počitnicah vrača v Kraše; v Ljubljani živi z zapisovalcem v skupnem stanovanju.

Gradivo je bilo zapisano v letih 1982-83.

PODATKI O KRAJU

Kraše (tako imenujemo vas domačini in okoličani, uradno so Spodnje Kraše, in sicer za razliko od Zgornjih Kraš, ki so danes zaselek sosednjega Šmartna ob Dreti) so gručasta vas, ki leži v glavnem na levi strani reke Drete na pol poti med Gornjim Gradom (oddaljenim 8 km) in Mozirjem (8 km), na jugu pa se nadnje dviga Krašica, podaljšek Dobroveljske planote (z dvema vrhovoma po 1077 m). Skozi vas vodi cesta Mozirje - Gornji Grad (ali - vzeto širše - Celje oz. Titovo Velenje - Kamnik). Vas šteje (po stanju 31. marca 1981) 164 prebivalcev (leta 1971 165, leta 1961 176).

Sestava prebivalstva je takale: nekako tretjina je delavcev, petina kmetov, petino sestavljajo predšolski in šoloobvezni otroci ter dijaki in študenti, približno petino pa upokojenci in gospodinje. Okoli dvajset je polkmetov.

Kmetje se ukvarjajo z živinorejo, poljedelstvom in gozdarstvom. Sadijo največ krompir, samo za svoje potrebe pa korenje in peso. Žita ne sejejo več. Omeniti je treba še pridelovanje koruze. Kot živinorejci so usmerjeni v pašno-košno gospodarstvo oz. v pridelovanje mleka.

Velike so dnevne selitve prebivalstva: največ je zaposlenih v Nazarjah (6 km; Gorenje-Glin, Gozdno gospodarstvo in Elkroj), nekateri v Mozirju, na Rečici ob Savinji (9 km), v Bočni (5 km) in Šmartnu ob Dreti (2 km), dva pa se vozita celo v Ljubljano (v Litostroju; 80 km, ker se vozita preko Šempetra v Savinjski dolini, ne preko Kamnika, kar bi dalo 57 km). Dijaki se vozijo v Celje (37 km). Tedenske ali še redkejšje so selitve tistih, ki se šolajo v Ljubljani in Mariboru. - Nekaj Krašanov je zaposlenih v tujini (v ZRN), vendar se ne mislijo vrniti za stalno, ker so zdoma že nad 15 let in so si v tujini ustvarili družine, na obisk pa prihajajo le po enkrat ali dvakrat na leto.

Osnovnošolci obiskujejo šolo v Šmartnu ob Dreti (prve 4 razrede) in v Gornjem Gradu (preostale razrede).

Cestna povezava z drugimi kraji v Zadrebški dolini in z Mozirjem je dobra - asfaltna (že nad 15 let). V dolino Savinje se dá preko Nazarij, čez Homce v Grušovlje ali čez Hom v Radmirje. Krašani se vozijo z avtobusom in z osebnimi avtomobili na delo, po opravkih in nakupih največ proti Nazarjam, kjer je tudi njihov zdravnik, in proti Mozirju, ki je med drugim upravno središče občine.

V Šmartno hodijo Krašani v dve trgovini in gostilni, na pošto in na sestanke npr. krajevne skupnosti, gasilcev, mladincev, strelcev in športnega društva. Čeprav Kraše uradno še vedno spadajo v župnijo Rečica ob Savinji, pa vaščani od zadnje vojne naprej hodijo v cerkev v veliko bližjo cerkev v Šmartnu ob Dreti, kjer tudi pokopavajo svoje umrle svojce.

Telefon je v Kraše napeljan od leta 1982 dalje; tega leta je bil speljan skozi Kraše po vaški poti asfalt.

HIŠNA IMENA V KRAŠAH

Številke pomenijo hišne številke.

Prva oblika je hišno ime, ki se v Krašah govori v im. mn. Ostale oblike gredo po vzorcu, torej x¹tinčkam¹ 'k Tinčkom', ud¹ga:rmo¹ 'od Grmov', posebnost pa je mestn. mn., ki je samo v hišnih imenih enak im., npr. par¹ta:rne¹ 'pri Trni', ne pa par¹ta:r-nax, kot bi bilo pričakovati.

Druga oblika je ime gospodarja, tretja pa ime gospodarice oz. gospodinje. Pridevnik iz hišnega imena je dodan le, če se razlikuje od roditelja hišnega imena.

Ponekod, npr. pri št. 25, ni posebnega imena za gospodarja oz. gospodarico (gospodinj); pri tem je treba ustreznemu pridevniku iz hišnega imena dodati osebno ime. Čisto na koncu so v oklepajih priimki sedanjih lastnikov hiš.

Posebnost je št. 42, ki je tvorjena iz ledinskega imena.

Odsotnost kake oblike je označena z dvema črticama (--).

- 1 ¹tinčké; ¹tinčak -čka; ¹tinčkoka (Levar)
- 2 x¹ra:s(t)niké; x¹ra:s(t)nik; x¹ra:s(t)anca (Blekač)
- 3 ¹ta:rne; ¹ta:rən -rna; ¹ta:rnoka (Zagožen)
- 4 ¹ga:rmé; ¹ga:rəm -rma; ¹ga:rmoka (Potočnik)
- 5 k(ə)¹vā:čə; k(ə)¹vā:č; k(ə)¹vačica (Praznik)
- 6 jerne:čké; jerne:čak -čka; jerne:čkoka (in povsod tudi jarn-in^o ran-) (Mavrič)
- 7 ¹vo:rxé; ¹vo:rx; ¹vo:rxoka (Rajter)
- 8 gərdiné; gərdin; gərdinka (Deleja)
- 9 majdā:čə; majdā:č; majdā:čka / ^o majdulā (Remic)
- 10 gré:gé; gré:ga -a; gré:goka / ^o gré:glā (Lomšek)

- 11 'jó:xaně; 'jó:xan; 'jó:xanka (Zidarn)
- 12 'šimaně; 'šiman; 'šimanka (Poličnik)
- 13 mat'je:uškě; mat'je:užək -ška; mat'je:uškoka / ° mat'je:ušklā (Podrižnik)
- 14 nāvā:kě; nāvā:k; nāvā:koka / ° nāvā:klā (Trbovšek)
- 15 rājā:sě; rājā:s / r'ja:sā rja'sě:ta; rājā:ška / ° rājā:slā / ° r'ja:slā (in povsod tudi rjā:- in ərjā:- / ərja:-) (Čas)
- 16 ratē:nšakě; ratē:nšak; ratē:nšca; ratē:nskě / ratē:nšako (Kompere)
- 17 kāmā:rjə; kāmā:r -ja; kāmā:rica (A. Weiss)
18. jērině; jērina -a; jērinka (in povsod tudi ja-) (Jerina)
- 19 (m'linerjo mlin)
- 20 m'linerjə; m'linār -nerja; m'linārca m'linercā (Puklaveč)
- 21 št'je:fcě; št'je:fc -fca; št'je:fčoka / ° štāfe:ža štāfe:lā; št'je:fčo (Deleja)
- 22 're:mcě; 're:māc -mca; 're:mka; 're:mčo (Žunter)
- 23 'riberjə; 'ribār -berja; 'ribārca 'ribercā (Bitenc)
- 24 gāzo:bě; gāzo:p -ba; g(ə)'zo:pka (Zabreznik)
- 25 'jó:žə; 'jó:žo -ga; 'jó:žova -ā (F. Felicijan)
- 26 'mā:rotě; 'mā:rot; 'mā:ročca; 'mā:roto / 'mā:roč / ° 'mā:ročā (in povsod tudi -rat- / -raš- / -rač-) (M. Vrtačnik)
- 27 grē:xcě; grē:gāc -xca; grē:gička; grē:xčo (Lamprečnik)
- 28 'go:rnekě; 'go:rnāk; 'go:rānca (Cigale)
- 29 grā:bnerjə; grā:bnār -nerja; grā:bnārca -nercā (F. Vrtačnik)
- 30 'ka:rotě; 'ka:ro -ta; 'ka:ročka (in povsod tudi ° 'kā:-) (Karo)
- 31 frā:nclně; frā:ncl -na; frā:nclēnka (Vršnak)
- 32 'ma:uxerjə; 'ma:uxār -xerja; 'ma:uxārca -xercā (Glojek)
- 33 blākā:čə; blāka:č; blākačica (Šporin)
- 34 tra:unerjə; tra:unār -nerja; tra:unārca -nercā (Veršnik)
- 35 xrast'je:lě; xriē:stāl in xrast'je:l xrast'je:lā; xrast'je:lka (Remic)
- 36 'zo:bejə; 'zo:bej; 'zo:bejka (Fale)
- 37 dā'linerjə; dā'linār -nerja; dā'linārca -nercā (Kruppačnik)
- 38 čeplā:kě; čeplā:k; čeple:la čeple:lā (in povsod tudi ča-) (Tevž)
- 39 'mikālně; 'mikāl -na; 'miklēnka (Krznar)
- 40 šāmlā:kě; šāmlā:k; šāmlē:ža šāmlē:lā (Šemlak)
- 41 (ko:ča (na vārtā:čax) / vārtā:čka 'ko:ča)
- 42 -- / na vārtā:čax; vārtā:čkě -ga; vārtā:čka -ā; vārtā:čkě (za gospodarja tudi že novejšē vārtā:čnāk) (Irmančnik)

- 43 --; gre:xčo 'tò:na -ga -a; grè:xčova frâ:nca -à -à (zelo redko tudi 'pè:trə) (A. Felicijan)
- 44 rəjǎ:sé; rəjǎ:so 'lò:js -ga -za; rəjǎ:sova 'silva -à -à (in povsod tudi rjǎ:- in ərjǎ:-) (zelo redko tudi 'ʔo:gerjə; 'ʔo:-gār -gerja; 'ʔo:gārca -gercá) (A. Vrtačnik)
- 45 dra:goté; dra:go -ta (to ime se po smrti gospodarja Draga Weissa skoraj ne govori več); dra:gotova 'mima -à -à (M. Weiss)
- 46 --; frâ:nc̣lno 'pè:tər -ga -tra; 'tinčkova 'jo:ža -à -a (P. Weiss)

DVE BESEDILI

1

Par 'O:mrə ja sʔužʔa, 'puo: ja pa nəsé:ča bʔa: seve:da, toda čā:sé, seve:da, 'ké: pa smē: 'jamāt cēgnica, kə 'duo:ns ni 'nēc s 'tā:- ké 'rie:ča nāro:bē. Čə bē 'jamō cēgnica, ja 'pa:č 'mā:š, 'nə, 'se: ja gl̥ix 'ta:g ʔe:nska kə pa druga. Pa čē:dna, 'kək čē:dna ja bʔa:, pa pridna. Ja bʔa: pa nəsé:ča, 'və:žda, 'puo: ja ja pa 'Tinča taʔuo: u 'ʔo:m sprā:vū, da ja ja 'guo: zadā:vū, 'puo: pa ūbē:su ū né 'kuo:šal, 'ma:rtva. Seve:da, 'puo: ja pa tā sramā:k šo: 'tam taʔuo:l čas Pa-bré:ža pa 'tam taʔuo:l, da sə ga 'vidlè 'lédè 'xu:dēt. Nārē:du ja pa 'to: pəh̥uo:čə. 'Puo: pa 'na:jdeja 'ma:rtva, 'nə 'jā:, seve:da sə 'ka: 'sumle, gdo: ja 'bo:. Ja pa 'tistə štrək, 'nə, 'və:š, ja pa 'duo:me štrikāncə ūzē:u, ja ja pa na 'tista ūbē:su. 'Tista štrikāncə ja pa 'miličar pa pərh̥e:su x 'ʔo:lēm, ja pa 'rē:ku - „A pəznā:tā 'kē: 'vi 'tətlā štrək, čəga:u bē 'biu?“ (Ša 'nisə 'va:ča 'tje:de 'və:dlè, 'kā: ja bʔə.) „Jə,“ sə 'rie:klè, „tista štrikāncə ja pa 'nā:ša,“ sə 'rie:klè, „ké: stā ja pa 'na:jdlè?“ „Jə 'təmlā 'guo: ja bʔa:.“ Seve:da 'miličar 'tud' ni pəvè:do 'ka:r. „Jā:, 'tista ja pa 'nā:ša.“ Ja pa štrikāncə 'duo:me ūzē:u pa ja ja na 'tista ūbē:su. 'Puo: sə blé pa ūkupe.

Jā:, 'puo: sə ga pa 'ʔə 'tē:ralè pa 'tē:ralè, 'puo: sə ga pa za-pa:rlè, seve:da ūsə zaslišvā:nè. 'Nə, 'se: 'puo: ja prizna:u, da ja 'ja: 'Bo:x 'və:, 'kā:, 'kā: ga ja 'ta:g zme:šaʔə, pa kə ja 'biu 'Tinča čā:sé 'fe:st, 'fe:st ja 'biu. 'Lé:verjovə 'Mičkə ja 'jamō, 'tətə, kə ja u 'Bó:čne pər ..., 'ké: ja ʔə 'kē: ūžē:nāna, na zhā:m pəvè:dat, 'tut' 'ka: pəzā:bēm, 'tista ja 'jamō, 'lè:, seve:da, 'dē: mə ja bʔə pa ū špuo:t, kə ja cēgnica bʔa:. Pa bē ūsəja:nə bʔə, kə bē 'tizdga utruo:ka 'mé:ʔa pa zbo:gom, ga 'pa:č 'mā:. Pa bē 'na:bʔə 'nēc.

'Puo: ja 'biu pa ū 'rie:stə.

2

U 'Gó:rněmə Gra:də səm b'ɫa: nə 'lè:tə, səm 'pa:ršɫa pa dāmo:, səm šɫa: pa x 'ɫo:nšakəm na Pəbre:žə za tri 'me:sɫə. Səm b'ɫa: pa 'təm ..., 'nə, 'təm bē 'ta:k 'ka: usta:ɫa 'ce:ɫə 'lè:tə, sə pa 'a:tā 'uma:rlē. Pa dəbim 'po:štə, pridā P'ɫo:noskē Frā:ncɫ 'ta:j pəvē:dat, 'ə, 'nə 'jā:, da sə 'a:tā 'uma:rlē, samə 'ni mənē pəvē:do, 'Micē ja pəvē:do, 'ja:s səm pa ...

'Tie:de - glix 'le:s sə p'ɫa:ulē, 'ta:k ja dežvā:ɫə 'ce:ɫə 'no:č! 'Ja:s sɫə 'duo:me b'ɫa:, 'unē sə šlē pa 'uše na 'je:s, 'vę:š, sə 'čā:sē 'le:s p'ɫa:ulē, sə 'ma:glē pa na 'ja:zə tistē 'le:s 'ɫo:vēt, kə ja 'va:da pərxā:jaɫa.

Səm b'ɫa: pa 'u 'xišə p'ɫə 'tətēxlā d'vɛ:x 'pō:bāx, p'ɫə 'Lō:jzəkə pa p'ɫə 'Miɫanə, kə sta b'ɫa: 'me:xna. Pa pridā 'nē:dē na 'va:kna pa zakliča trikrat - "Lō:js, 'Lō:js, 'Lō:js!" Səm pa 'rjɛ:kɫa - "Kādo: ja 'pa:?" Pa ni 'nēxčar pragəvo:ru, 'nēc 'ni b'ɫə. Pa ustā:nām, 'nisəm ležā:ɫa, 'ka: 'ta:k ublɛ:čana səm b'ɫa: 'təm na 'pō:stelē pa 'ɫuč 'mē:ɫa. Pa fē:rlēnk udga:rnām, da bē 'vidɫa, pa 'ni b'ɫə 'nēxčarga čət x 'va:k-nə prit pa 'nje: 'nēxčarga, da ja 'ud 'va:kna 'šo:. 'Nēc 'ni b'ɫə. Pa 'ni b'ɫə 'nēc. 'Puo:l ... 'kume čā:kəm, da 'una d'vā: pridāta z 'ja:zə, kə sta 'pa:ršɫa, da ša ja b'ɫə 'vətāmna žə dāmo:, 'puo: kə sə tistē 'le:s pəvəvilē, səm pa 'rjɛ:kɫa - "Lō:js, a ja 'biu kagdo: na 'ja:zə!" Ja pa 'rɛ:ku - "Nēxčarga 'ni b'ɫə. Jə 'kək pa da 'uprā:šəš?" Səm pa 'rjɛ:k-ɫa - "Təlā ja 'pa:ršu 'nē:dē na 'va:kna pa trikrat tā ja zaklico - 'Lō:js, 'Lō:js, 'Lō:js - pa nče:sca druge," sɫə 'rjɛ:kɫa, "pa ni 'nēxčarga b'ɫə, da bē 'šo: ud 'va:kna pa 'nēxčarga, da bē 'pa:ršu x 'va:k-nə." Ja pa 'rɛ:ku - "Nəbje:nga 'ni b'ɫə."

'Ja:s 'zutre 'kume čā:kəm, da sa ja nārɛ:du 'dē:n, da 'ustā:nām pa grɛ:m pa pəmo:zām, 'una d'vā: sta pa ležā:ɫa 'puo: seve:da. Səm pa 'rie:kla - "Mica," sɫə 'rjɛ:kɫa, "a 'žixər grɛ:m 'ja:s dāmo:," sɫə 'rjɛ:kɫa, "mənē ja 'ta:g dō:kca:jt pa 'ta:k 'xadə, da na 'mō:rəm 'ta:r-pāt," sɫə 'rjɛ:kɫa, "ma:rəm 'jət dāmo:," sɫə 'rie:kɫa, "na 'uśā:k na-čin." Ja pa 'rjɛ:kɫa - "Žixər."

'Tist' 'ca:jt sə grɛ:m pa 'ja:s nava:rx ublɛ:č, sɫə sə pa ublɛ:k-ɫa u 'be:ɫə pluznə. 'Tist' 'ca:jt ja pa pəvē:dat 'pa:ršu P'ɫo:noskē Frā:ncɫ, da sə 'a:tā 'uma:rlē. Pridām pa 'duo: pə štɛ:ngāx pa 'u 'xišə grɛ:m, sɫə pa 'rjɛ:kɫa - "Dɛ: bəm pa 'ja:s šɫa:." Ja pa 'rjɛ:kɫa - "Čō:j, 'sɛ: na 'mō:rəm darga:č, 'sɛ: tē 'ma:rəm 'ka: pəvē:dat, kə sē sə 'ta:k 'be:ɫə ublɛ:kɫa. 'A:tā sə 'uma:rlē." Sɫə pa 'rjɛ:kɫa - "A sē

'ti zme:šana?" kə 'hisəm 'hɛxčarga 'vidka 'nké:r. "Jā:, 'jā:," ja 'rje:k-
 ʒa, "Frā:ncɪ ja 'pa:ršu pəve:dat, samə 'ka: 'be:jžo 'ja:, sà tɛ 'ni
 'no:tə pərkā:zat," ja 'rje:kʒa, "dərɡa:č sà 'ma:rəš uble:č." 'Ja:zəs
 mərija, 'puo: sn pa 'misnʒa, da 'na:m dāmo: 'pa:ršʒa, 'ta:k ja bʒə
 'xədə. 'Ta:k mɛ ja bʒə 'xədə, seve:da mɛ ja bʒə 'xədə. 'Fridəm pa dāmo:,
 seve:da, sə pa blɛ 'ma:rtvɛ. 'Jā:.

'Kā: 'vəčəš dɛ:!' 'Puo: sma pa bā:mā s Frā:ncɛ ušta:lā, 'puo: pa
 'hisəm šʒa: 'vje:č naʒa:j x 'ʒo:nšakəm, 'puo: səm pa 'duo:me ušta:ʒa,
 da səm 'duo:me 'puo: bʒa:.

(Povedala Antonija Levar 10. aprila 1982)

LITERATURA

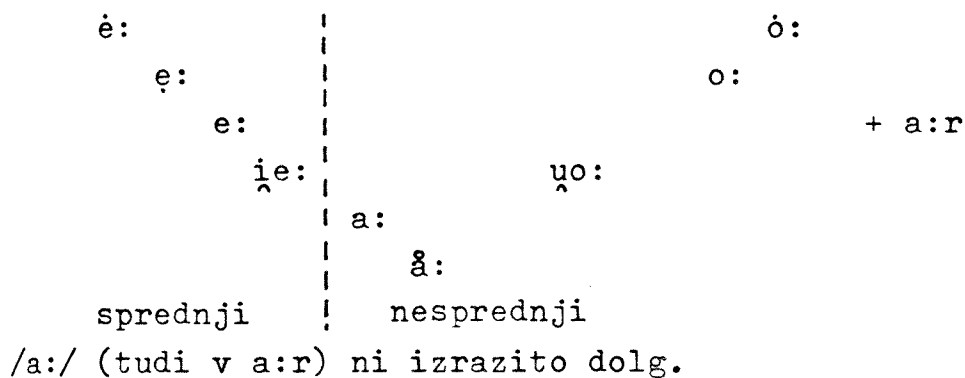
- France Bezlag: Etimološki slovar slovenskega jezika I-II, Ljubljana 1977-82.
- Anton Breznik: Slovenska slovnica za srednje šole, Prevalje ²1921.
- Fonološki opisi srpskohrvatskih/hrvatskosrpskih, slovenačkih i makedonskih govora obuhvaćenih Opšteslovenskim lingvističkim atlasom, Sarajevo 1981 (ANUBiH, Posebna izdanja LV, Odjeljenje društvenih nauka 9).
- Stjepan Ivšić: Slavenska poredbena gramatika, Zagreb 1970.
- Tine Logar: Slovenska narečja: besedila, Ljubljana 1975 (Kondor 154).
- Drago Meze: Spodnje Kraše, v: Krajevni leksikon Slovenije 3, Ljubljana 1976, str. 239.
- Fran Ramovš: Kratka zgodovina slovenskega jezika I, Ljubljana 1936.
- Petar Skok: Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika I-IV, Zagreb 1971-74.
- Josip Šuman: Slovenska slovnica po Miklošičevi primerjalni, Ljubljana 1882.
- Ivan Tominec: Črnovrški dialekt: kratka monografija in slovar, Ljubljana 1964 (SAZU II, Dela 20, Inštitut za slovenski jezik 9).
- Josip Tomiňsek: Narečje v Bočni in njega sklanjatev, Ponatis iz "Jahresbericht des k. k. Kaiser Franz Joseph-Staatsgymnasiums in Krainburg, 1902/1903", Ljubljana 1903.
- Jože Toporišič: Slovenska slovnica, Maribor 1976.

FONOLOŠKI SISTEM

INVENTAR

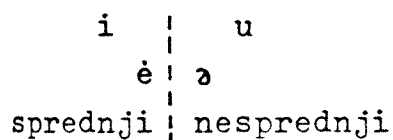
Samoglasniki

Dolgi samoglasniki

Kratki samoglasniki

Naglašeni

/i/ in /u/ nista izrazito kratka. Pri nekaterih informatorjih se dolžine /a:/, /i/ in /u/ izenačujejo.

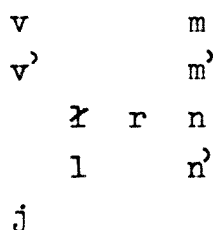
Nenaglašeni

Prednaglasni /e/ alternira z /ǣ/, za /čžšrj/ pa z /a/ - selit ~ sǣlit, črepinǎ ~ črapinǎ.

Soglasniki

Zvočniki

Zvočniki /m/, /n/ in /v/ so palatalizirani v posameznih primerih pred nesprednjimi samoglasniki in na koncu besed (/v/ ne more biti palataliziran na koncu besede) - u¹z¹ie:m' 'vzemi', 'k¹yo:n' 'konj', p¹r¹ā:vū 'pravil; pripovedoval'.

/ʁ/ je par palataliziranemu /l/ in ne more stati na koncu besede.

Nezvočniki

p	b	f
p'	b'	f'
t	d	
t'	d'	
c	s	z
c'	s'	z'
č	š	ž
k	g	x

Palataliziranost nezvočnikov v položaju pred sprednjimi samoglasniki v gradivu ni označena. Nezvočniki so palatalizirani v položajih, kjer so fonologizirani (npr. 'mā:t' 'mati'), v primerih popolne redukcije (pri reduciranih dvojnicah vel. za 2. os. ed. - 'h¹ie:s' 'nesi' poleg 'h¹ie:sé), pred u, ki je nastal iz -i¹u ('va:ž¹u' 'vozil', na¹r¹é:dū 'naredil', za¹gra:bū 'z(a)grabil') in pred o, ki je nastal iz -ě¹u ('va:tō 'hôtél', 'fa:cō (fa¹čie:lā) 'naglavna ruta', 'nā:zbōk 'darilo porodnici', 'zi¹bō ('zibelé) 'zibel').

Prozodija

Naglas ni vezan na določeno mesto v besedah.

V naglašanih zlogih pozna govor kvantiteto.

Govor ne pozna tonemskega naglaševanja.

Govor ima dva naglasa ('V:,'V) in nenaglašeno kračino (V).

DISTRIBUCIJA

Samoglasniki

Dolgi samoglasniki nastopajo le pod naglasom, in sicer v vseh položajih. Ni primerov z /é:/ pred /j/. Naglašeni /e:/ pred /j/ ni mogoč; nadomesti ga /ẹ:/, ki lahko alternira z /i/ - 'vẹ:ja~'vija. Prav tako ni mogoč /ā:/ pred istozložnim /v/; nadomesti ga /a:/ - (krā:va) k¹ra:u.

Naglašeni /e:/, ki mu sledi zlog s sprednjim samoglasnikom ali palatalizirani soglasnik, nadomesti /ɛ:/ - zve:zda (proti zve:zda), 've:tā 'veste' (proti 've:ta 'vesta'), tre:pxé 'trebui' (proti tre:bax in tre:pxa), pāndē:lēk pāndē:lka 'ponedeljka'.

Nenaglašeni /ā/ za soglasniki /čžšrj/ prehaja v /a/ - s've:ča 'sveče', 'kō:žā 'kože', prāšnē:t 'presnet', 'gūo:ra 'gore', 'sā:ja 'saje'. V vseh predponah in v nekaterih obrazilih je možna varianta /e/, ki pa jo domačini čutijo kot novejšo in narejeno po knjižnem jeziku - pre'vi 'previj' (poleg običajnega prāvi), 'pā:jek 'pajek' (poleg običajnega 'pā:jak).

Naglašeni ali nenaglašeni /è/ za /čžšrj/ prehaja v /ə/ - 'pīe:ča 'peči' (im. mn.), 'kō:žə 'koži', 'sušə 'súši' (daj. ali mestn. ed. oz. vel. za 2. os. ed.), 'dura 'duri', 'və:ja 'veji', 'šəʒə ~ 'šiʒə 'šilo'. Kot se vidi iz zadnjega primera, lahko naglašeni /ə/, ki je nastal iz /è/ za /čžšrj/, alternira z /i/, kar pa je manj običajno in redkejše.

Prednaglasni /i/ za /čžšrj/ (kadar se ne reducira popolnoma) le redko preide v /ə/; po navadi se ohranja - žī'vi ~ žə'vi, šivā:nka ~ šə'vā:nka ~ švā:nka 'igla', žī'vina ~ žə'vina ~ žvina. Analogno se /i/ celo obnavlja iz /e/ - čī'žā:na 'čežana'.

Nenaglašena /a/ in /ə/ za /l/ in /n/ nista mogoča; namesto njiju nastopata /ā/ in /è/ - 'vəlá 'volja', 'kūo:né 'konju', lēbe:zan 'ljubezen'.

Če je soglasniška skupina lahko izgovorljiva, včasih alternira /ə/ z ə - kə'rita ~ k'rita, grušək ~ grušk, kərahina ~ krahina, kə'vā:č ~ kvā:č, rə'ja:u ~ r'ja:u. Pri starejših informatorjih prihaja do obratnega pojava - klē:ša ~ kə'lē:ša 'klešče' (najbrž zaradi naslo-nitve na kə'le:sə 'kolo'; primer je osamljen).

Kadar stoji nenaglašeni /u/ na začetku besede, pred katero je beseda s samoglasnikom v izglasju, ima lahko varianto [u] - 'vé:lké-ga ū'rē:xa 'velikega oreha'.

Soglasniki

Zvočniki

/v/ nastopa kot [v], v položaju pred samoglasnikom ima varianto [u], ki lahko, kadar ni v položaju za samoglasnikom, alternira z [u] (predvsem v počasnem govoru) - 'više, mra:ulā, uše:sə.

- /v/ nastopa v gradivu le pred samoglasniki - p¹rā:vū 'pripovedoval; pravil'. V položaju na koncu besede ni mogoč.
- /j/ za /i/ na koncu besede ali pred soglasnikom ni mogoč - p¹i 'pij', p¹itā 'pijte'.
- /ʒ/ nastopa pred nesprednjimi samoglasniki, razen v nekaterih redkih primerih v naglašених zlogih s končnim /j/ (primere gl. pri /l/).
- /l/ nastopa pred sprednjimi samoglasniki, v izglasju pri primerih popolne redukcije, npr. zaž¹ie:l 'zaželi', pred nesprednjimi samoglasniki pa v primerih, ko so nastali po asimilaciji, npr. -o iz -eu - ž¹ie:lo 'želel', in v nekaterih redkih primerih v naglašених zlogih s končnim /j/ - l¹o:js 'Lojz', l¹o:j-tra 'lestev', ž¹la:jf 'zavora', l¹a:jdra 'lajdra', ž¹la:jdra '(močna) veriga', l¹a:jtrat 'zvijati po črevih', l¹a:jbič 'telovnik', l¹a:jbat 'prenašati koga, imeti zelo odklonilen odnos do koga' (izjemi sta l¹a:jna 'lajna' in l¹a:jka 'ženska' (slabšalno), a še ti dve ne vedno).
- /n/ ima pred velari varianto [ŋ], ki pa v gradivu ni posebej označena.

Nezvočniki

V besedi in zvezi besed nezveneči nezvočnik ni možen pred zvenečim in zveneči ne pred nezvenečim - s¹vā:dba 'svatba', s¹la:tka 'sladka', bra:d ga b¹o: 'brat ga bo', h¹yo:ž bē m¹a ūžē:ū 'nož bi mu vzel', p¹ukl¹azdga 'grbastega'.

V besedi nepalatalizirani nezvočnik ni mogoč pred palataliziranim, v izglasju pa ni mogoč nepalatalizirani nezvočnik za palataliziranim (v gradivu je označena le palataliziranost zadnjega nezvočnika; izjema so seveda nezvočniki, ki ne morejo biti palatalizirani) - p¹ukl¹azdga, p¹uklast¹m¹a, d¹va:jst 'dvajset', r¹yo:st 'rositi', n¹a:zbok.

Na koncu besede pred premorom so možni samo nezveneči nezvočniki - t¹a:rt 'trd', gro:p 'velik'.

Namesto zvenečih so možni samo nezveneči nezvočniki tudi na koncu besede pred samoglasnikom ali zvočnikom naslednje besede - m¹la:t mo:š, s¹la:p ukus 'slab okus'. Zveneči nezvočniki na koncu besede se ohranjajo samo pri pravih predlogih - ud m¹anā 'od mene', sp¹ad ho:k 'izpod nog', braz učē:ta 'brez očeta'.

Podvojeni soglasniki se (zaradi vokalne redukcije in na morfemski meji) lahko izgovarjajo podaljšano - 'z:é:lé 'z zeljem', 's:ie:stra 's sestro', prit:à 'pridite'.

Prozodija

Naglas ne nastopa na prvotno kratkem zadnjem zlogu večzložnic, temveč se z njega premakne na predhodni zlog ali celo na prokli- tiko - 'za:spé 'zaspi', 'tje:mən 'temen', 'puo:(t)přat 'podplat', 'čegən 'cigan', kəpo:vo 'kupoval', frəncá 'Francè', 'pa:rnas 'pri nas'.

Dolgi samoglasniki nastopajo le pod naglasom.

Možne so zložene in sestavljene besede z več naglasi.

IZVOR

Samoglasniki

Dolgi samoglasniki

- é: ← e: - 'pé:tək, své:t
 ← naglašenega e v predzadnjem zlogu - 'hé:su, 'zé:lé, 'žé:nin
 ← naglašenega e v predzadnjem zlogu - 'dè:telà
 ← naglašenega ě v predzadnjem zlogu - smrè:ka, 'lé:tə
 ← ě: in i: pred r - zvé:r 'izvir; zver', 'mé:ra 'mirú; mera',
 'vé:ra, séké:ra
 ← dolgega cirkumflektiranega a - 'lé:t 'led'
 ← naglašenega a v nezadnjem besednem zlogu - užé:mām, ušé:x-
 ná 'usahne', prāmé:knāmā 'premaknemo'
 ← a: - 'dè:n, 'vé:s
- ò: ← naglašenega o v nezadnjem besednem zlogu - 'xò:dé
 ← novoakutiranega o - 'xò:ja, 'nò:ša, škò:da, 'nò:sém
 ← nenaglašenega o v nezadnjem besednem zlogu, če je bil pred
 njim kratek naglas - ja'gó:da
 ← u: pred istozložnim r - 'kó:rba 'kurba'
 ← o: ali q: pred istozložnim j - 'mó:j, z mēnó:j
- ē: ← e: - 'pē:č; 'žē:nskā
 ← ě: - svē:tèt, svē:ča; bē:lā, 'lē:pē, 'lē:tā
 ← ě, ki je prišel pod naglas po premaknitvi naglasa za zlog
 proti začetku besede - zgrē:šat; črē:vā, drē:vā 'drevesa'
 ← a + j - 'kē: 'kaj', 'sē: 'saj', 'dē: 'daj', 'dē:tā 'dajte'

- o: ← o: - 'no:s
 ← q: - 'mo:š, 'so:t, k'ʎo:p
 ← naglašenega q v predzadnjem besednem zlogu - 'go:ba, 'ko:ča, 'to:ča
 ← ʎ: in ʎ - 'vo:k, 'po:n, 'po:na
 ← istozložnih naglašanih o + w, o + l, o: + w, o: + l in iz skupin o + w, o + l, če sta prišli pod naglas po premiku naglasa proti začetku besede - da'mo: 'domov', sto: 'stol', 'po: 'pol', 'o:ca 'ovca', toda 'o:ʎ(ə)n 'oven'
- e: ← ě: - m'le:kə, z've:zda, t're:bəx, 'be:ʎ, 'be:ʎa, 'le:p
 ← e: - pe'pe:ʎ, pe'pe:ʎa, 'že:nska, k'me:ta
 ← novoakutiranega e v edinem besednem zlogu - k'me:t
 ← a + j - 'me:xən 'majhen'
 ← ě, ki je prišel pod naglas po premaknitvi naglasa za zlog proti začetku besede - č're:vəm, d're:vəm 'drevesom'
- ie: ← ě - t'ie:š, t'ie:mən, d'ie:š
 ← ě - pək'lie:kənt' 'poklekniti'
 ← e, ě, ě, ki so prešli pod naglas po premiku izglasnega cirkumfleksa za zlog proti začetku besede - 'pie:ta, 'mie:sə, t'ie:stə, 'sie:nə, ū'rie:mə, 'pie:ča, 'žie:na
 ← naglašanih e, ě, ě v edinem besednem zlogu - cv'ie:k, x'rie:n, v'ie:č
- uo: ← o, ki je prešel pod naglas po premiku naglasa s končnega kratkega zloga - 'h'uo:ga, 'k'uo:za, k'ʎ'uo:pə 'klopi'
 ← naglašanih o, q v edinem besednem zlogu - 'p'uo:t 'pôd', k'ʎ'uo:p
 ← q, ki je pozno prišel pod naglas - 'r'uo:ka, 'm'uo:tən
- a: ← a v edinem besednem zlogu - m'ra:k, m'ʎa:t, m'ra:s
 ← a v nezadnjem besednem zlogu - g'ʎa:va, b'ra:da (po metatezi likvid)
 ← a: - 'ma:ma, 'a:tə, 'ka:kat (v nekaterih redkih primerih; sicer ā:)
 ← kratkega naglašenega a - 'ga:t, 'na:s, sta:r, b'ra:t
 ← a po premiku naglasa z zadnjega naglašenega zloga proti začetku besede - p'ra:xə 'prahú', ū'ra:tə 'vratú', g'ra:də 'gradú'
 ← a:, ki mu sledi [ʎ] na koncu besede ali pred soglasnikom - k'ra:ʎ, k'ra:ʎə
 ← ě: za čžšrj - 'ž'a:jn

- ← o, ki je prišel pod naglas po premiku naglasa s končnega kratkega zloga - 'va:sa 'osa', 'va:da 'voda', g(ə)'va:rat 'govoriti'
- ← o pod terciarnim naglasom - 'va:kə'oko'
- ← naglašnega e: za čžšrj - 'ža:j(ə)n 'žejen'
- ā: ← a: - 'kā:šlém, 'krā:l, 'grā:t, 'urā:t
- ← e: za čžšrj - 'žā:ja 'žeja'
- ← a: (+ j) - 'kā: 'káj'

Kratki samoglasniki

Naglašeni

- i ← i: - 'sin
- ← naglašnega i v predzadnjem zlogu - 'zima
- ← naglašnega e pred j - 'vija 'veja', 'sijat 'sejati (s sitom)'
- u ← u: - 'kluč, 'užup 'olupek'
- ← naglašnega u v predzadnjem zlogu - 'lupém, 'studānc, 'buku 'bukev'
- ← o: - 'kume 'komaj' (osamljen primer)
- ě ← i: - 'svěna 'svině', 'zět 'zid'
- ← kratkega i - 'hěč, 'hěxčar 'nihče', 'těč 'ptič', 'sět, 'měš
- ← ě, ki je prišel pod naglas po premiku naglasa s končnega zloga - 'lěpə 'lepo' (osamljen primer; sicer e:)
- ə ← ə - 'pəs, 'vəs
- ← ə, ki je prišel pod naglas po premiku naglasa s končnega zloga - 'zabě, 'məškě, 'vəgu 'vogal'
- ← novoakutiranega o - 'valá 'volja', 'valě 'olje'
- ← ě, e za čžšrj - 'jətra, 'jə 'jej', 'jətá 'jejte'
- ← i za čžšrj - 'zašət 'zašiti', 'rat 'riti; rit'
- ← u - 'tə, 'krax, 'kəp, 'čət 'slišati', 'ubət 'obuti'

Nenaglašeni

- i ← i, kadar se ne reducira v /ě/ (za čžšrj v /ə/) - ži^lvi
- ← e, kadar se ne reducira v /ě/ (za čžšrj v /ə/) - čižā:na 'čežana'
- u ← vzglasnega u- - uše:sə
- ← vzglasnega o- (ostane tudi v obliki s predpono) - urè:xé, urā:lè, zurā:lè 'zorali'
- ← izglasnih ə + v in ə + l - 'ma:rtu 'mrtev', 'tò:pu 'topel'

- o ← istozložnih o + v, o + l, a + v, a + l - brónica 'borov-nica', zdróniko 'zdravnikov', 'de:žo 'delal', brá:to 'bra-tov', 'ra:stoka 'lastovka',
 - ← o pred raznozložnim /v/ v ponaglasnih zlogih - 'já:žova, 'tinčkova 'Tinčkova'
- ä ← ä v pridevniški priponi -ək - 'lje:gäk 'lahek', 'tje:näk
 - ← nenaglašenega ě v zadnjem zlogu ali pred zlogom z ne-sprednjim samoglasnikom - 'pā:māt 'pamet', mlinārca 'mli-narica'
 - ← ponaglasnega a za í ali ň - k'rā:lā, 'zie:mlā 'zemlja; zem-lje', 'k'yo:nā, 'svēnā 'svinja' (s. sp.), 'pie:lāt 'peljati'
 - ← prednaglasnih e, ě, ě - lā'h'yo:ba, snāže:n (fakultativno tudi e; za čžšrj vedno ali a ali e - ras'nica~reshnica)
 - ← prednaglasnega ä v zvezi z r - car'kliu 'crkljiv, cmerav'
- a ← a
 - ← ponaglasnega neizglasnega o, o (v večini primerov) - 'pra:prat 'praprot', 'va:trak 'otrok'
 - ← prednaglasnega o - da'mo: 'domov', ka'ruza 'koruza', g'ľabuč 'plešast', řapā:ta 'lopata'
 - ← e, ě, ě v položaju za čžšrj - črapinā 'črepinja', 'to:ča 'toče', 'go:ša 'gozda', 'va:rax 'oreh', 'rō:ža 'rože' (v pred-naglasnih položajih fakultativno tudi e)

Soglasniki

Zvočniki

Zvočniki so nastali iz enakih glasov v izhodiščnem sistemu, poleg tega pa:

- v ← w
 - ← l, če ni bil pred samoglasnikom ali j
- j ← kot prehodni j - 'va:jstər 'oster', 'pa:jsjə 'pasji'
 - ← ň - ka'məjə 'kamenje' (osamljen primer)
- l ← l pred sprednjimi samoglasniki, pred soglasniki in v iz-glasju (izjeme gl. pri distribuciji zvočnikov - /l/)
 - ← primarne skupine tl, dl pred sprednjimi soglasniki; v opis-nem deležniku, kjer je skupina ohranjena, je t analogično zamenjan z d - 'vilā 'vile', 'šilā 'šila'; 'le:tvə 'dleto', 'pā:dlē 'padli', pāmje:dlē 'pometli'
- ř ← l pred nesprednjimi samoglasniki (izjeme gl. pri distri-buciji zvočnikov - /l/)

- ← izglasnih v ali l v položaju za r - 'ča:ru 'črv, deževnik',
uma:ru 'umrl'
- ← izglasnih i + l in i + v s palataliziranjem predhodnega
soglasnika (če je možno) - m'ľa:t'u 'mlatil', 'xuo:đu 'hodil',
plé:sđu 'plesniv', nađušlu 'nadušljiv', zbé:rčlu 'izbir-
čen', 'spurčlu 'izbirčen (v jedi)'
- ← izglasnih o + v in o + l - 'fəžu 'fižol'
- e ← izglasnega e pri sam. s. sp. - 'so:ncé, 'po:lé
- ← nenaglasnega i (kadar ni za čžšrj) - tēši 'tišči', 'žé:-
nēn 'ženin', zēdā:r 'zidar'
- ← prednaglasnega e - mēxē:r 'mehur'
- ← prednaglasnega u za í ali ņ - klēča:uānca 'ključavnica',
lēbe:zān 'ljubezen'
- ← ponaglasnega ali izglasnega i - grā:bēt, 'xó:dēm, 'mizé,
'xó:dē
- ← u, o, ə za palatalnim soglasnikom - 'luknē 'luknjo', pāndē:-
lēk 'ponedeljek'
- ← o + j v 1. ženski sklanjatvi - s krā:vē 's kravo' (in ana-
logno tudi v 2. ženski sklanjatvi - z 'hitē) (če orodnik ni
delan kar po dajalniku)
- a ← ə - stje:bār, 'tuo:rāk, x'ľa:pēc
- ← o - zābo: 'zobov', stā'lica 'stolíca'
- ← u - lāšina 'jajčna lupina', sāšit, tre:bax, bra:ta, 'vinā
- ← izglasnega i za čžšrj - 'to:ča 'toči; tolci', 'nyo:žā 'noži'
- ← izglasnih o, q, u - žitā, o:ca
- ← prednaglasnih o in q - kārītā, sāsē:da
- ← v končnicah -om in -am samostalniških sklanjatev - stuo:-
žām, krā:vām
- ← ŕ v zvezi z r - kār'tinā 'krtina'
- ← l, ki dá zvezo ə + r - gār'tā:nc 'goltanec' (osamljen primer)
- e ← ponaglasnega e pred zlogom, v katerem je sprednji samo-
glasnik - 'pā:metē
- ← prednaglasnih e, ē, ě - lēnyo:ba, les'nika, le'vica, plē'nica,
črē'pinā, res'nica, cedit, leše:n, snēže:n (fakultativno tudi
ā in za čžšrj tudi a)
- ← istozložnega a + j - 'duo:me 'doma', u'čē:re 'včeraĵ', dē:le
'delaj'

- ← primarne skupine tl, dl pred nesprednjimi soglasniki -
 'šilə, 'pā:dʒa (prim., kar je povedano pri l)
- n' ← n̄ (v položaju pred sprednjimi samoglasniki se palataliziranost ne označuje) - 'niva, 'va:gən 'ogenj'
- ← n (v posameznih primerih) - 'un' 'on', 'sa:rnā 'srna', kərti-
 nā 'krtina', lə'šīnā 'jajčna lupina' (zadnji trije primeri
 z naslonitvijo na pripono -(i)nja)
- r ← l̥, ki dá zvezo ə + r - gərtā:nc 'goltanec' (osamljen primer)

Nezvočniki

Nastali so iz enakih glasov v izhodiščnem sistemu, poleg tega pa:

- f ← g pred t - 'nʏo:ft 'noht'
 ← x pred t - 'buftl̥ 'buhtelj'
- c ← s pred v - 'cʋe:dər 'sveder', 'cʋo:ra 'svora'
 ← s za s (po vokalni redukciji) - 'sc̥e:rət sa 'sesiriti se'
- č ← t'
- č ← t' pred l - zap̥enčlāt 'zapentljati, palesti (nit)' (osamljen primer)
- š ← št'
- ← s pred k - 'škō:rja 'skorja', 'škrinā 'skrinja'
- k ← tj v primerih, ko skupina tj ni bila analogično vzdrževana
 - 'ke:dən 'teden', tr̥e:kē 'tretji'
 ← t pred l - feʒe:k̥l̥nē 'nogavice' (poleg feʒe:t̥l̥nē), 'na:klā
 'na tla' (poleg 'na:t̥lā), 'šinklār 'konjač'
- g ← d pred n, če d ni bil analogično vzdrževan - g̥hā:r 'denar'
 ← d pred l, če d ni bil analogično vzdrževan - gl̥e:snē
 'dlesni'
 ← k ali g - 'l̥je:gāk 'lahek' (poleg 'l̥je:xāk), 'mie:gāk 'mehek'
 (poleg 'mie:xāk)
- x ← k ali g pred t ali k - 'm̥je:xka 'mehka' (poleg 'm̥je:gāk)
 ← g v izglasju - 'bo:x 'bog' (osamljen primer)

OBLIKOSLOVJE

SAMOSTALNIK

1. moška sklanjatev

Vanjo gredo samostalniki, ki imajo v im. ed. končnico -Ø, v rod. -a (ali redko -ə), v im. mn. pa -é (oz. -ə za čžšrj). Vanjo spadajo tudi samostalniki, ki se v im. ed. končujejo na -a, vendar imajo ostale končnice enake tem v vzorcu, ki je takle:

kə'rá:k-Ø	mn. kə'rá:k-é	dv. kə'rá:k-a
kə'rá:k-a	kə'rá:k-o	= mn.
kə'rá:k-ə	kə'rá:k-əm	
kə'rá:k-Ø (-a)	kə'rá:k-á	kə'rá:k-a
kə'rá:k-ə	kə'rá:k-ax	= mn.
kə'rá:k-ə	kə'rá:k-əm	

Samostalniki, ki se jim osnova končuje na čžšrj, imajo v ed. enake končnice, v mn. in dv. pa se razlikujejo od navedenih (-ə ← -é, -a(x) ← á(x)); sklanjatveni vzorec:

'nyo:š-Ø 'nož'	'nyo:ž-ə	'nyo:ž-a
'nyo:ž-a	'nyo:ž-o	= mn.
'nyo:ž-ə	'nyo:ž-əm	
'nyo:š-Ø (-a)	'nyo:ž-a	
'nyo:ž-ə	'nyo:ž-ax	
'nyo:ž-ə	'nyo:ž-əm	

Tako se sklanjajo npr. 'kɥo:š, 'bič, krəmpè:r -ja, 'kluč, 'mo:š 'mo:ža.

Samostalniki, ki se jim osnova končuje na ŋ ali l, se sklanjajo takole (končnice so drugačne od osnovnih: -à ← -a, -é(m) ← -ə(m)):

'kɥo:n-Ø 'konj'	'kɥo:n-é	'kɥo:n-à
'kɥo:n-à	'kɥo:n-o	= mn.
'kɥo:n-é	'kɥo:n-əm	
'kɥo:n-à (-Ø)	'kɥo:n-á	
'kɥo:n-é	'kɥo:n-ax	
'kɥo:n-é	'kɥo:n-əm	

Tako še: žriə:bal -blá 'žebelj', 'mɥo:l 'molj', kragul, 'fa:cɔ fa-cie:lá 'naglavna ruta'.

Premene osnove

1. Samostalnik ¹va:trak ut¹ruo:ka 'otrok' je srednjega spola, sklanja pa se po tej sklanjatvi.

2. Zelo pogosta je premena vedno naglaščenega samoglasnika v edinem zlogu osnove:

a: - â: (b¹ra:t b¹ra:ta, g¹ra:x g¹ra:xa, p¹ra:k p¹ra:ga, m¹ra:s m¹ra:za (in m¹ra:za), k¹ra:j k¹ra:ja, g¹la:s g¹la:ža 'kozarec')

â: - a: (s¹a:t s¹a:da, g¹la:t g¹la:da, p¹ra:x p¹ra:xa, p¹a:s p¹a:sa, g¹ra:t g¹ra:da, s¹tr¹a:x s¹tr¹a:xa, u¹ra:t u¹ra:ta, p¹la:s p¹la:za, sm¹ra:t sm¹ra:da, frazeologizirano s¹va:t -a u s¹va:tê 'v svate'; v rod. je tu povsod lahko končnica -a, seveda brez premenjenega samoglasnika)

e: - ie: (l¹e:s l¹ie:sa, b¹re:k b¹rie:ga, m¹e:x m¹ie:xa, s¹ne:k s¹nie:ga, x¹me:y x¹mie:ža (in x¹me:ža), s¹ve:t s¹vie:ta)

ê: - ie: (l¹ê:t l¹ie:da (in l¹ê:da))

è - i (t¹êç t¹iça 'ptič', z¹et z¹ida, š¹têx š¹tixa 'vbod', b¹ek b¹ika)

ə - a (t¹rəm t¹ra:ma (in t¹ra:m -a))

ə - i (š¹trək š¹trika 'vrv' - ə pač zaradi predhodnega r)

ə - u (k¹əp k¹upa, g¹rənt g¹runta 'posestvo', j¹ək j¹uga, k¹əft k¹ufta 'zrak', k¹rəx k¹ruxa, k¹əpəc k¹upca; predvsem mlajši govorijo tudi u namesto ə v imenovalniku)

o: - a: (v¹o:s v¹a:za 'voz', v¹o: v¹a:ža 'vol')

o: - ə (z¹o:p z¹əba)

o: - uo: (p¹ko:t p¹uo:ta, r¹o:t r¹uo:da 'rod')

ô: - uo: (g¹hó:j g¹h¹uo:ja, k¹ó:j k¹uo:ja)

3. Samostalnik ¹dé:n ima razen v im./tož. ed. osnovo d¹he:v- (oz. d¹he:v-), poleg tega pa v rod. mn./dv. tudi obliko d¹ni.

4. S -t- podaljšuje osnovo samostalnik ¹va:ča uč¹é:ta 'oče', poleg njega pa jo tudi osebna imena, npr. fr¹əncá fr¹əncé:ta 'France', st¹a:ná st¹ahé:ta 'Stane', m¹ilá -ta 'Mile', d¹a:rko -ta 'Darko' (ta na -o v im. ed. sploh vedno).

5. Podaljšavo z -n- pozna samostalnik ¹na:jgəl -na 'nagelj', pa tudi imena na -l v im. ed., npr. fr¹ā:ncł -na 'Francelj', pa:-u(ə)l -na 'Pavelj'.

6. V mn. in dv. ni podaljšave osnove z -ov- (kot jih poznamo iz knjižnega jezika): s¹inê 'sinovi', v¹a:rtê 'vrtovi', v¹o:kê 'volkovi', z¹idê 'zidovi' itd.

Premene končnic

1. V zahodnem delu Kraš že govorijo v rod. mn./dv. končnico -u namesto -o.

2. Samostalniki, ki imajo v osnovi končniški naglašeni -o:, imajo od rod. dalje (z morebitno izjemo tož. ed.) podaljšavo z -l-: *sto: styo:ʒa*, *'ko: 'kɥo:ʒa*, *'vo: 'va:ʒa*; tako podaljšavo imajo tudi nekateri drugi samostalniki, npr. *'fa:čo fácie:lá* 'naglavna ruta', *'fažu fěžó:ʒa* 'fižol', *'ná:sto 'ná:stáʒa* 'stelja'.

3. Nekateri samostalniki imajo v mn. neobičajne rodilniške končnice: *'vo: 'vol*, rod. mn. *v'li* (poleg *'va:ʒo*), *'zo:p 'zob*, rod. mn. *z'bo*: (poleg *'zabo*).

4. V tož. mn. ima samostalnik *svā:t* -a 'svat' običajno (frazeologizirano) obliko u *sva:tě* 'v svate', samostalnik *'ʒa:s* 'las' pa sploh edinole *'ʒa:sě*.

5. V mestn. mn. ima samostalnik *'va:rxě* 'Vrhi (krajevno ime)' nepredvidljivo obliko na *vərxe:x* (poleg na *'va:rxàx*).

6. V tož. mn./dv. ima samostalnik *'ko:s* 'kos' poleg oblike *'ko:sá* tudi redkejšo in predvsem pri starejših govorjeno obliko *'ko:sě*, npr. tri *'ko:sě 'mje:sa* 'tri kose mesa'.

7. V or. mn. je oblika samostalnika *'lédě* 'ljudje' ledmi, pri nekaterih samostalnikih pa je variantna, npr. *zəbmi*, *vəžmi*, in z nenaglašeno končnico, npr. *'kɥo:nmé*, *ušě:smě*. Pri tem se spremeni tudi končnica pridevnika kot levega prilastka: z *'dɥo:stmě* *lédmi*, z *'lě:pmě* *'kɥo:nmé*.

Naglasni tipi

1. Nepremični naglasni tip je zastopan z vsemi enozložnimi primeri osnove in z večino drugih, tako tudi z nekaterimi, ki so v knjižnem jeziku uvrščeni v premični naglasni tip, npr. *tre:bəx* -pxa, in z vsemi iz mešanega (v knjižnem jeziku).

2. V premični naglasni tip gredo primeri, kot npr. *'ja:zék* *jažika*, *'mje:dvát* *medvé:da*, *frāncá* *frāncě:ta* 'France', *'va:ča* *učé:-ta*, *'kɥo:zuc* *kəzo:ca* 'kozolec', *'sa:ršan* *səršje:na* 'sršen', *'cégan* *cégá:na* 'cigan', *'pɥo:tpřat* (in *pətpřá:t*) *pətpřá:ta*, *čɥo:vák* *čřa-vé:ka*, *pětje:lén* *petelina*, *prie:star* *prastō:ra* 'prostor', *'so:sát* *sěsé:da*, *'ja:rmán* *jarmě:na* 'jermen', *'bɥo:žič* *běžiča*, *'fa:čo* *fácie:-lá* 'naglavna ruta', *'rā:zrat* *razrě:da*, *'va:tək* *utō:ka* 'Ótok Otóka, ime zaselka Bočne', *'pɥo:tək* *pəto:ka* 'Pôtok -óka, krajevno ime', *přamən* *přamě:na* 'plamen', *'da:nā* *daně:ta* 'Dane', *'na:cá* *nacé:ta*

'Nace', sta:nà stanè:ta 'Stane', 'fəžu fěžó:ʔa 'fižol'.

3. Primer za končniški naglasni tip je menda samo 'pəs, pa še ta lahko gre po nepremičnem ('pəs -a):

'pəs-Ø	psè	p'sa:
p'sa:	p'so:	= mn.
p'sə	p'səm	
p'sa:	p'se:	p'sa:
p'sə	p'se:x	= mn.
p'sə	p'səm	

4. Primera za mešani naglasni tip ni. (Vsi knjižni gredo po nepremičnem, npr. s'ne:k s'nje:ga, s've:t s'vje:ta, 'le:s 'lje:sa, 'mo:š 'mo:ža itd.)

4. moška sklanjatev

Vanjo gredo samostalniki, ki se sklanjajo kot pridevniki, npr. 'po:štné -éga -émə itd. 'pošt'ni, poštar'.

1. ženska sklanjatev

V to sklanjatev gre večina samostalnikov ženskega spola, sploh pa vsi, ki se v im. ed. končujejo na -a, za l ali n' na -á oz. na -u (← -əu), v rod. ed. na -á oz. za čžšrj na -a, prav tako pa tudi v im. mn. Vzorec je takle:

'lip-a	'lip-á	'lip-é
'lip-á	'lip-Ø	= mn.
'lip-é	'lip-əm	
'lip-ə	'lip-á	'lip-é
'lip-é	'lip-ax	= mn.
'lip-é	'lip-əm	

Tako še npr. 'bā:ba, 'va:da, z've:zda, t're:ska, 'rʏo:ka, 'nʏo:ga.

Kadar se osnova končuje na čžšrj, se končnice razlikujejo od navedenih (-a(x) ← -á(x), -ə ← -é):

'xiš-a	'xiš-a	'xiš-ə
'xiš-a	'xiš-Ø	= mn.
'xiš-ə	'xiš-əm	
'xiš-ə	'xiš-a	'xiš-ə
'xiš-ə	'xiš-ax	= mn.
'xiš-ə	'xiš-əm	

Tako gredo še: xče:ra 'hči', 'mie:ja, mre:ža itd.

Pri osnovah, ki se končujejo na l ali n', so končnice drugačne od tistih v osnovni paradigmi (-ā ← -a, -ē(m) ← -ə(m)):

'vəl-ā 'volja'	'vəl-ā	'vəl-ē
'vəl-ā	'vəl-Ø	= mn.
'vəl-ē	'vəl-ēm	
'vəl-ē	'vəl-ā	'vəl-ē
'vəl-ē	'vəl-āx	= mn.
'vəl-ē	'vəl-ēm	

Tako gredo še npr.: 'sa:rna 'srna', 'pinā 'pinja', 'luknā 'luknja', škrinā 'skrinja', 'kā:plā 'kaplja', 'mra:ulā 'mravlja', 'zje:mlā 'zemlja', 'žē:mlā 'žemlja'.

Premene osnove

1. Izmed samostalnikov na -u (← -əu) imajo v im. in tož. ed. tudi končnico -va (oz. -və) samostalniki: 'buku ('bukva), 'bré:sku ('bré:skva), 'britu ('britva) in mə(d)'litu (mə(d)'litva). Samostalnik 'britu je lahko tudi srednjega spola: 'britvə -a -ə itd.

2. Pri samostalnikih, ki se jim osnova končuje na soglasnik + r l n n' ali m, se v rod. mn. med soglasnika vriva polglasnik, npr. 'iskər, 'žē:məl, 'dē:kəl, 'jā:sən 'Jasen', 'mjo:šan; pri samostalnikih na -u ali -va je končnica -u (← -əu), pri samostalniku 'za:dja pa -i. Samostalnika 'jā:pka 'jabolko; 'jablana' in 'gruška 'hruška' imata v rod. mn. obliko 'jā:bək in 'grušek (poleg 'jā:pk in 'grušk).

3. Samostalnika 'rjo:ka in 'njo:ga imata v rod. mn. edino obliko 'ro:k in 'no:k, samostalnik 'kjo:za pa 'ko:s poleg običajnejšega 'kjo:s.

4. Samostalnik 'mā:tē / 'mā:t' ima od rod. ed. dalje osnovo 'mā:tār-.

Premene končnic

1. Samostalnik gəs'pa: se govori le v nagovorih v im. ed., le redko pa tudi v preostalih sklonih, npr. v im. mn. (gəs'pē:). (Preostalim sklonom se govorec pač izogne.)

2. Samostalnik 'že:nska ima v rod. mn. običajno obliko 'že:nsk, pri starejših pa tudi 'žē:nskəx (gre torej po 4. ženski sklanjatvi).

Naglasni tipi

1. Nepremični je običajen pri vseh samostalnikih, tudi pri tistih, ki se v knjižnem jeziku naglašujejo drugače.

2. Izjema je edinole (v knjižnem jeziku po končniškem naglasnem tipu naglaševana) *gospa:*, kolikor se sploh sklanja.

3. Primerov za mešani in premični naglasni tip ni.

2. ženska sklanjatev

Ti samostalniki ženskega spola imajo v im. ed. končnico -Ø, v rod. ed. in im. mn. pa -è (oz. -ə, če se osnova končuje na čžšrj). Vzorec je takle:

^l žā:ʔast-Ø 'žalost'	^l žā:ʔast-è	= mn.
^l žā:ʔast-è	^l žā:ʔast-è	
^l žā:ʔast-è	^l žā:ʔast-èm	
^l žā:ʔast-Ø	^l žā:ʔast-è	
^l žā:ʔast-è	^l žā:ʔast-àx	
^l žā:ʔast-è	^l žā:ʔast-èm	

Tako gre še velika večina samostalnikov, ki spadajo v to sklanjatev, pa tudi množinski, npr. ^ljā:slè 'jasli'.

Drugačne končnice imajo le tisti samostalniki, ki se jim osnova končuje na čžšrj (-ə(m) ← -è(m), -ax ← -àx):

^l uč-Ø	^l uč-ə	= mn.
^l uč-ə	^l uč-ə	
^l uč-ə	^l uč-əm	
^l uč-Ø	^l uč-ə	
^l uč-ə	^l uč-ax	
^l uč-ə	^l uč-əm	

Tako še npr.: ^lmo:č ^lmo:čə, ^lměš / ^lmiš ^lmišə, ^lno:č ^lno:čə.

Premene osnove

1. Samostalnika ^lměš in ^lnět imata v im./tož. ed. tudi obliko ^lmiš in ^lnit, ki je obenem osnova v vseh preostalih sklonih.

2. Kadar se samostalnik sklanja po mešanem naglasnem tipu, se mu spremeni tudi (običajno enozložna) osnova:

a: - a (^lma:st ma^lsti)

ā: - a (^lstvā:r stva^lri, ^lstrā:n stra^lni)

a:r - ər (^lska:rp ska^lrbi)

- ę: - e (pę:č peči)
 ę: - e (pę:st pesti)
 (v)ə - u (vəš uši)
 o: - ə ('so: sɔ'li, kʁo:p kʁə'pi, 'ko:st kəsti, 'po:t pəti)
 u - ə ('ʁuč ʁə'či)

3. Kadar pri samostalnikih ostaja naglas na osnovi, se naglašeni samoglasnik premenjuje takole (pri enozložnih osnovah):

- ę: - ɛ: (pę:č pɛ:čə)
 ę: - ɛ: (pę:st pɛ:ste)
 o: - ʊo: ('mo:č 'mʊo:čə, 'no:č 'nʊo:čə)
 ɑ: - a: (strɑ:n stra:ne)

Od večzložnih osnov je primer samostalnik bɛle:zən bɛlie:znə.

4. Nekaj je samostalnikov na -u (← -əu) v im./tož. ed., ki imajo v preostalih sklonih polno osnovo (z -v- oz. -l-): 'ba:ru 'ba:rvə 'brv', 'uba:ru 'uba:rvə 'obrv', 'misu 'mislə 'misel'.

5. Samostalnika 'pišo 'piščal' in 'zišo 'zibel' imata od rod. (razen tož.) ed. dalje osnovo 'pišal- / 'pišol- in 'zibel-.

6. Samostalnik kri ima od rod. dalje (razen v tož. ed.) osnovo kɾav-.

Premene končnic

1. V mestn. mn. je lahko poleg običajne tudi končnica -ɛx (oz. -əx), ki pa prihaja le redko v poštev.

2. Končnice, ki nastopajo pri mešanem naglasnem tipu in so naglašene, so navedene pri naglasnih tipih.

Naglasni tipi

1. Nepremični naglasni tip je običajen pri vseh samostalnikih iz te sklanjatve ('misu 'mislə, 'sma:rt -ə, 'ba:ru 'ba:rvə, 'mėš / 'miš 'mišə, bɛle:zən bɛlie:znə).

2. Nekateri samostalniki, ki imajo enozložne osnove, se naglašujejo še po mešanem naglasnem tipu, kar se čuti kot novejše, vendar pa ne v množini, kjer je končniško naglaševanje običajno:

'po:t-∅	pə't-i	= mn.
pə't-i	pə't-i	
'po:t-ə	pə't-e:m	
'po:t-∅	pə't-i	
'po:t-ə	pə't-e:x	
'po:t-ə	pə't-mi	

Tako se naglašujejo še: 'ma:st masti, stvâ:r stvari, 'so: sôli 'sol', k'lo:p klâpi, 'ko:st kâsti, 'po:t pâti, 'luč lăči, 'ska:rp skarbi, 'vâš uši 'uš', 'pē:st pesti, 'no:č năči, 'mo:č măči, 're:č reči / rači, strâ:n strani, 'pē:č pēči itd.

3. Primerov za končniški in premični naglasni tip ni.

4. ženska sklanjatev

Vanjo bi spadali redki samostalniki, ki se sklanjajo kot pridevniki, npr. dežurna, ta stâ:ra 'stara'. Končnice so enake kot v 1. ženski sklanjatvi, le v rod. mn. je namesto končnice -ø končnica -êx (oz. -ăx za čžšrj): dežurnêx, têx stâ:râx, poleg žē:nsk redko tudi žē:nskêx.

1. srednja sklanjatev

V to sklanjatev spadajo samostalniki srednjega spola, ki imajo v im. ed. končnico -a oz. -ê, v rod. pa -a (oz. za l in n -a). V im. mn. je končnica -a (oz. za čžšrj -a), v rod. pa -ø.

Vzorec:

'mē:st-a	'mē:st-â	'mē:st-ê
'mē:st-a	'mē:st-ø	= mn.
'mē:st-a	'mē:st-əm	
'mē:st-a	'mē:st-â	'mē:st-ê
'mē:st-a	'mē:st-ăx	= mn.
'mē:st-a	'mē:st-əm	

Tako še npr.: mle:kâ, 'mie:sâ, uše:sâ 'uho', kâle:sâ 'kolo', 'nġe:bâ, drġe:vâ, 'sitâ, 'žitâ, kâlê:nâ, kârîtâ, 'vinâ, 'pismâ, 'tġe:stâ, 'licê, 'so:ncê.

Kadar se osnova končuje na čžšrj, se v mn./dv. končnice razlikujejo od navedenih (-a(x) ← -â(x), -a ← -ê):

'rê:br-a	'rê:br-a	'rê:br-a
'rê:br-a	'rê:bâr-ø	= mn.
'rê:br-a	'rê:br-əm	
'rê:br-a	'rê:br-a	'rê:br-a
'rê:br-a	'rê:br-ăx	= mn.
'rê:br-a	'rê:br-əm	

Tako še množinski pluča 'pljuča', jâtra 'jetra', seveda pa tudi mo:rġâ, srġe:brâ itd.

Kadar se osnova končuje na l ali n', so končnice takele (-ě(m) ← -ǝ(m), -ǝ ← a):

'po:l-ě	'po:l-ǝ	'po:l-ě
'po:l-ǝ	'po:l-∅	= mn.
'po:l-ě	'po:l-ěm	
'po:l-ě	'po:l-ǝ	'po:l-ě
'po:l-ě	'po:l-ǝx	= mn.
'po:l-ě	'po:l-ěm	

Tako še: zna^lmie:ně 'znamenje', što:ka^lrlě 'stol z naslonjalom',
mé:ta^lně 'metanje', sra^l:ně 'sranje'.

Premene osnov

1. Nekateri samostalniki podaljšujejo osnovo, in sicer od rod. ed. dalje (razen v tož. ed., če gre za neživo):

s -t-: žr^lie:ba žr^lěb^lě:ta 'žrebe', t^lie:l^la t^lěl^lě:ta 'tele',
d^lie:kl^la dekl^lě:ta 'dekle', pr^lie:s^la pra^ls^lě:ta 'prase', us^lra^ln^la
us^lra^ln^lě:ta 'usraně', p^lěša p^lěš^lě:ta 'pišče', piša piš^lata 'pišče',
p^lie:ra pe^lr^lě:ta 'pero', ma:ča mač^lě:ta 'mačě';

z -n-: im^lě: im^lě:na, ur^lie:m^la ur^lam^lě:na, pl^lie:m^la ple^lm^lě:na,
s^lě:ma s^lěm^lě:na, t^lě:m^la t^lěm^lě:na, vim^la vim^lana.

Podaljšav s -s- naše narečje ne pozna (razen v oblikah z različnima pomenoma: n^lie:ba 'nebo' in n^lěb^lě:s^la 'nebesa').

2. V mn. imajo nekateri samostalniki drugačne osnove kot v ed.: dr^lie:v - dr^lě:v^la dr^lě:v^l ..., čr^lie:v^la - čr^lě:v^la čr^lě:v^l ...,
pl^lie:č^la - pl^lě:č^la ..., s^lě:ma - s^lě:men^la ..., ur^lie:m^la 'vreme' -
ur^lě:men^la 'slabo vreme'. Samostalnik 'va:k^la 'oko' ima v mn. obliko
uči ...

3. Kadar se osnova končuje na soglasnik + r m n n l, se med oba soglasnika vriva polglasnik (j^lətar, b^lie:d^lar, 'va:k^lan), pred v v enakem položaju pa bi se vrinil prav tako polglasnik, a pride do končnice -u (← -ǝu). Pred j bi se vrinil i, a je v našem govoru končnica -i (← -ij). Primera za oboje sta (b^lritv^la) b^lri-tu, mo:ri 'mori'.

Premene končnic

Samostalnik uči se v mn. sklanja po 2. ženski sklanjatvi:
uči uči uče:m uči uče:x učmi.

Naglasni tipi

1. Nepremični naglas na osnovi ima velika večina samostalnikov, npr. 'po:lé, b'ritvə, b'la:ga, č'rie:və, d'rie:və, imé:, 'jətra, 'ja:jcé, kəle:sə 'kolo', kə'pitə, 'mie:sə, m'le:kə, p'ruo:sə, z'la:tə itd.

2. Premični naglas na osnovi imajo skoraj vsi samostalniki, ki podaljšujejo osnovo s -t- ali -z -n-. Primere gl. pri premenah osnov, tč. 1.

3. Končniški naglas imajo tisti samostalniki, katerih osnova je nezložna:

d'n-ə 'dno'	t'l-e: 'tla'	d'n-è 'dni'
d'n-a:	t'l-e:u	itd.
d'n-ə	t'l-e:m	
d'n-ə	t'l-e:	
d'n-ə	t'l-e:x	
d'n-ə	t'l-e:m	

(Dvojino je zaradi njenega nepojavljjanja težko rekonstruirati in zapisati, zato vzorec ni popoln.)

4. Primerov za mešani naglasni tip ni, ker gredo (vsi knjižni) v nepremičnega.

3. srednja sklanjatev

Nesklonljiv je le samostalnik 'jəstè 'jed; jesti', kar dokazujejo zveze braz 'jəstè ja šo:, də'ma:ča 'jəstè, 'nie:sè mə 'jəstè.

4. srednja sklanjatev

V to sklanjatev spadajo samostalniki srednjega spola, ki se sklanjajo kot pridevniki. Tako npr.:

'lubn-ə 'Ljubno'	'lubn-à	'lubn-è
'lubn-əga	'lubn-əx	= mn.
'lubn-əm(ə)	'lubn-əm	
'lubn-ə	'lubn-à	'lubn-è
'lubn-əm(ə)	'lubn-əx	= mn.
'lubn-əm(ə)	'lubn-əm	

Tako se sklanjajo še nekatera krajevna imena iz okolice Kraš, npr.: 'ba:rdə 'Brdo', dəbro:lè 'Dobrovlje'.

PRIDEVNIK

Sklanjanje

Neimenovalniške končnice pridevnika za m. in s. sp. ed. so dvoje, in sicer dolge (nereducirane) in kratke (reducirane), za ž. sp. ed., za vso mn. in dv. pa samo ene vrste:

	dolge	kratke		
ed.	s'la:p-Ø (m.)	s'la:b-a (ž.)	s'la:b-ə (s.)	
	s'la:b-éga s'la:b-ga	s'la:b-à	= m.	
	s'la:b-émə s'la:b-mə	s'la:b-è		
	s'la:p-Ø, s'la:p-Ø,	s'la:b-ə	s'la:b-ə	
	s'la:b-éga s'la:b-ga			
	s'la:b-émə s'la:b-mə	s'la:b-è	= m.	
	s'la:b-émə s'la:b-mə	s'la:b-è		
mn.	s'la:b-è (m.)	s'la:b-à (ž. = s.)		
	s'la:b-èx	= m.		
	s'la:b-ém			
	s'la:b-à			
	s'la:b-èx			
	s'la:b-ém			
dv.	s'la:b-à (m.)	s'la:b-è (ž. = s.)		
	s'la:b-èx	= m.		
	s'la:b-ém			
	s'la:b-à	s'la:b-è		
	s'la:b-èx	= m.		
	s'la:b-ém			

Če se osnova končuje na čžšrj, se končnice spremenijo sistemsko (è → ə, èx → əx, ém → əm, à → a), npr. 'dò:bər 'duo:brəga itd., rdé:č -žga itd.

Določna oblika se tvori tako, da pred obliko pridevnika pride ustrezna oblika (nenaglašena) zaimka tá téga itd. Razen za m. in s. sp. ed. ima vse končnice enake pridevniškim:

ed.	t-à (m.)	t-a (ž.)	t-ə (s.)
	t-éga	t-à	= m.
	t-émə	t-è	
	t-à; t-éga	t-ə	t-ə
	t-émə	t-è	= m.
	t-émə	t-è	

Posebnosti

1. Razločevanja med določno in nedoločno obliko s končnicami ni. Oblike v vseh spolih, sklonih in številih se razločujejo po določenosti le z okrnelim kazalnim zaimkom *ta ta tə* - 'mā:m 'le:p kʂabuk 'imam lep klobuk' : *pəkraŋ bəm tə 'le:p kʂabuk* 'pokril bom (ta) lepi klobuk'. Nedoločna oblika se poudarja z *nə -ga na nə -nə 'le:p kʂabuk* '(en) lep klobuk'.

2. V m. in s. sp. ed. imajo samo dolge končnice pridevniki, ki se jim v neim./(netož.) osnova končuje na sklop dveh soglasnikov, npr. na žn, nk, bn, čn, dn, xk, br, lk, šk - 'do:žən -žnéga 'dolžan', 'tje:nāk -nkéga 'tanek', 'druo:bən -bnéga 'droben', 'muo:-čən -čnéga 'močan', 'pridən -dnéga 'priden', 'mie:gāk / 'mie:xāk -xkéga 'mehek', 'dō:bər 'duo:brəga 'dober', 'vé:lké -ga 'velik' (redko tudi 'vé:lāk), 'tje:žak -škéga 'težek'.

3. Od tega pravila odstopajo le primeri s sklopoma rd in st/zd v istem položaju - 'ta:rt 'ta:rdéga / 'ta:rdga 'trd', 'go:st 'go:stéga / 'go:zdga 'gost', 'pust 'pustéga / 'puzdga 'pust', 'čist 'čistéga / 'čizdga 'čist', 'zvé:st 'zvé:stéga / 'zvé:zdga 'zvest'. Kot je videti iz primerov, je pred kratko končnico zadnji soglasnik osnove palataliziran.

4. Od rod. dalje imajo pridevniki v m. in s. sp. ed. pred kratko končnico palataliziran končni t ali d osnove (prim. tudi prejšnjo točko) - 'xut 'xudga 'hud', 'své:t 'své:dga 'svet', 'zřa:t 'zřa:dga 'zlat', 'sət / 'sit 'sidga 'sit', 'mřa:t 'mřa:dga 'mlad', 'ble:t 'ble:dga 'bled'. Če bi se morala osnova pred neim. končnico končati na l, ki se lahko premenjuje z ŋ, je pred kratko končnico ŋ, pred dolgo pa l - 'be:ŋ, 'be:ŋ 'bel, cel' - 'be:ŋga, 'ce:ŋga - 'be:léga, 'ce:léga (ne pa 'be:lga, 'ce:lga). Do palatalizacije ne pride, če se osnova končuje na druge soglasnike.

5. Samo kratka oblika končnice je v 'mičkən -ga 'majhen', kjer polglasnik na izpade.

6. Nepregibni pridevniki so: 'fa:jn 'dober, lep, s pozitivnimi lastnostmi' (le redko tudi pregiben - 'fa:jnéga), 'fa:ŋš 'zavisten', 'fra:j 'prost', 'ā:kālš / °ā:klix 'pretirano natančen' (poleg pregibnega 'ā:kālšan -šnégā), 'kamò:t 'len, neprizadeven; lagoden; udoben', 'nó:blix 'gosposki', 'žlie:xt 'hudoben', in menda edini nepregibni slovenski 'stre:zék 'trezen' (poleg 'ža:ŋ 'žal').

Naglasni tipi

1. Primer za nepremični naglasni tip je s'ra:p s'ra:béga / s'ra:b-ga. Sem spadajo tudi pridevniki, ki v knjižnem jeziku gredo tudi po končniškem (t'ie:mən -mnéga itd.) ali mešanem naglasnem tipu (m'ra:t m'ra:déga, m'ra:da m'ra:də; t'ie:žak t'ie:škéga, t'ie:ška t'ie:š-ka).

2. Premični naglasni tip poznajo nekatere besede, npr. 'b'uo:-gat b'gā:ta 'bogat', 'd'uo:mač d'mā:ča 'domač', 'r'amān (poleg r'mie:n) r'mie:na 'rumen', 'v'ę:sāk (poleg v's'uo:k) v's'uo:ka 'visok', 'p'uo:-štan (poleg p'ašt'ie:n) p'ašt'ie:na 'pošten', 'z'ie:lan (poleg z'el'ie:n) z'el'ie:na 'zelen', 'p'ie:čan p'eč'ie:na 'pečen', 'd'ie:bo d'ebē:la 'debel', 'r'uo:jan r'ja:na 'rojen', 'ra:jan raja:na 'rejen'.

Stopnjevanje

Primernik tvorimo, kot je navedeno spodaj, presežnik pa tako, da primerniku dodamo predpono 'na:j- /°'na:r-.

1. Z obrazilom -ši

'le:p - 'lę:pšə 'lep'
'lie:gāk / 'lie:xāk - lē:žə 'lahék'
'ga:rt - 'ga:ršə 'grd'
'š'ruo:k - 'šē:ršə 'širok'
'tie:nāk - 'te:nšə 'tanek'
'k'ra:tək - 'krā:ča 'kratek'
'm'ra:t - m'ra:jšə 'mlad'
's'ra:p - s'ra:pšə 'slab'
'xut - 'xujšə 'hud'

2. Z obrazilom -ji

'dra:k - drā:že 'drag'
'nizāk - 'niže 'nizek'
'v's'uo:k / 'v'ę:sāk - 'više 'visok'
'vo:zāk - 'vo:že 'ozek'
'sta:r - stā:re 'star'
'tie:žak - 'te:žə 'težak'
'š'ruo:k - 'šē:rə 'širok'
'tie:nāk - 'tē:nē 'tanek'

3. Posebno stopnjevanje imajo pridevniki:

'v'ę:lke - 'v'ę:ča 'velik'
'me:xən - 'mē:nē / 'mē:nšə 'majhen'

'dò:bər - 'bo:lě / 'bo:lšə 'dober'

'do:k - 'dē:lě / 'de:lšə 'dolg'

'le:p - 'gō:ršə 'lep - gorši'

4. Najobičajnejše (sploh pri mladih) je opisno stopnjevanje, ki se razširja tudi na navedene skupine pridevnikov: 'le:p - 'bəl 'le:p 'lep', 'byo:gat - bəl 'byo:gat 'bogat', itd.

Posebnosti

1. Stopnjevanja na način knjižnega z obrazilom -ejši v našem narečju ni: namesto tega je opisno ali pa na način sta:r - stā:re 'star', (pəcə:ně) - cēnē: 'poceni - ceneje'.

2. Nepregibni pridevniki (iz tč. 6 posebnosti pri pridevniku) se stopnjujejo opisno.

3. Vse oblike, stopnjevanje z obrazili, so nepregibne, razen oblik z obrazilom -ši, ki se pod vplivom knjižnega jezika predvsem pri mladih tudi pregibajo.

Pridevniški prislovi

Enaki so oblikam za srednji spol v im. ed. To velja tudi za primernik in presežnik. Izjema je menda le 'xitər - xitrē: 'hitro'.

ZAIMKI

Osební zaimki

Glede 'ja:s itd. prim. št. 827 v vprašalnici, glede 'ti itd. št. 828, glede 'un' itd. št. 829. Pri zadnjem je treba povedati, da se za pomen 'mož' oz. 'žena' pri starejših govori 'va:n in 'va:na, in sicer kadar govori ženska o svojem možu (in obratno). Za ta pomen je običajno še 'sā:m oz. 'sā:ma, 'mō:j itd. in 'na:š itd.

Svojilni zaimki

Zanje gl. št. 832 A ('mō:j itd.) in B ('tō:j, 'sō:j itd.). Posebnost: kadar se govorec ne more spomniti ali noče imenovati, čigav, uporabi ūne:go -ga itd. oz. ūne:gačo -ga, za ž. sp. ūne:go-va oz. ūne:gačova.

Kazalni zaimki

Zanje gl. št. 830 ('tət' in nenaglašeni tā itd.). Poleg tega pozna narečje še 'tist' 'tizdga 'tisti', 'un' 'unga 'oni' (ki se je

križal z osebnim zaimkom 'un' 'nega), 'tā:k 'tā:ga 'tā:kma itd. 'tak'. Poudarjene oblike imajo dodan členek -lá - 'tā:klá, 'tətlá itd.

Vprašalni zaimki

Za gdo: in 'kā: gl. št. 708. Pridevniško se sklanjajo 'kē:r -ga 'kateri', 'kā:k 'kā:ga 'kā:kma 'kak(šen)', čā:ga:u -ga 'čigav'.

Oziralni zaimki

Zaimka gdo:r 'kdor' in 'ka:r 'kar' se govorita zelo redko, zato stranskih sklonov ne morem zapisati. Poleg teh dveh so še ka 'ki', 'kō:kər 'kolikor', 'kədər 'kadar', 'kəkər 'kakor', 'kā:kər-šen 'kakršen'.

Nikalni zaimki

Zaimek nābje:dən nābje:nga 'noben, nobeden' ima za ženski spol obliko nābje:na itd.; 'nēč 'nič' in nēče:sər pa imata pri starejših tudi obliko nēče:sərca, nābje:dən pa pri starejših tudi 'nēčər 'nihče'. Prislovni zaimki imajo oblike nēkē:r 'nikjer', nēkō:l 'nikoli', nēkəkər 'nikakor', ki se lahko vse govorijo tudi ank-. Poudarjalne oblike nikalnih zaimkov so posebnost narečja in se tvorijo z nēkō:- pred ustreznim zaimkom (oz. z ankō:-) - nēkō:nābje:dən, nēkō:nābje:na, nēkō:nēče:sərca, nēkō:nēke:r, še običajneje pa je ankō:nābje:dən, ankō:nēče:sərca, ankō:nkəkər in ankō:nkē:r.

Poljubnostni zaimki

V našem narečju jih tvorimo s predpono ka- in ustrezno obliko zaimka - kagdo: 'kdo', kačje:se 'kaj' (to je torej izjemna, samostojna oblika), kakē: 'kje', kagda:j 'kdaj', kakək 'kako', kakē:r 'kateri'.

Totalni zaimki

Zaimek ūsə 'vse' se sklanja ūsēga ūsēmə itd., ūsā:k 'vsak' pa ūsā:ga ūsā:kma itd. Količinski 'vəs 'ves' ima stranske sklone enake kot ūsə. Prislovni 'vselej' bi imel obliko na ūsəl.

Nedoločni zaimki

Za osebo je pri starejših 'nè:dè -ga 'nekdo', pri mlajših pa 'ja:dən 'ja:nga itd. Za stvar je 'nè:ke 'nè:čega 'nè:čema 'nekaj' itd. Ostali so še 'nè:kè 'nekje', 'nè:gde 'nekdaj' (predvsem v zvezi ud 'nè:gde), 'nè:kak 'nekako'. Vrstni zaimek nè -ga 'en' itd., s katerim se poudarja nedoločnost pridevnika oz. ki izraža nedoločnost, se sklanja, kot je navedeno pri št. 647. Le v množini se uporablja zaimek té 'ja:né tɛx 'ja:nɛx 'nekateri'.

ŠTEVNIKI

Glavni števniki

Primeri s sklanjatvami so navedeni po vrsti pri št. 647 do 665. Pri glavnem števniku 'vasəm 'osem' se ob izražanju časa govori ub 'va:smɛx 'ob osmih'.

Vrstilni števniki

1. tá 'pa:rve (m.)	ta 'pa:rva (ž.)	ta 'pa:rva (s.)
téga 'pa:rvɛga		
2. tá dʁuk		
téga dʁugɛga		
3. tá tré:ké		
téga tré:kɛga		
4. tá čata:rté, četa:rté		
téga čata:rtɛga		
5. tá 'pè:tè		
téga 'pè:tɛga		
6. tá še:stè		
téga šè:stɛga		
7. tá 'sé:dmè		
téga 'sé:dmɛga		
8. tá 'vəsmè		
téga 'vəsmɛga		
9. tá devè:tè, dāvè:tè		
téga devè:tɛga		
10. tá dešè:te, dāsè:tè		
téga dešè:tɛga		

Množilni števniki

So: 'ā:nfačən 'enojen' (za okno), dʁa:jən in 'tò:pəlšan 'dvojen', tʁu:jən 'trojen', četvje:rən 'četveren', pɛtje:rən 'peteren'.

GLAGOL

Sedanjik ima v našem govoru takele končnice:

-m	-m ^o	-ma
-š	-tá	-ta
-Ø	-j ^o	-ta

Glagol 'no:č^om 'nočem' ima tudi deležnik na -l - 'no:č^o 'no:t^la -^o 'nisem (nisi ...) hotel'.

V namenilniški rabi se vedno govori nedoločnik (ki je kratek).

Končnica -t pri nedoločniku se govori tudi pri glagolih, ki se v knjižni slovenščini končujejo na -č - 'va:ršt 'vreči', 'pⁱe:čt 'peči', 'rⁱe:čt 'reči', 'ub^le:čt 'obleči', 'ustr^ačt 'ostriči', 'to:čt 'tolči' (toda 'le:č 'leči').

Kot se vidi iz tega primera, imajo analogije veliko moč (in so porostne).

Za spregatev glagola 'bⁱt 'biti' gl. št. 847, za 'b^om 'bom' pa št. 852.

I. vrsta

1. razred: koren na d, t

kra:st 'krasti'

kra:dám	krā:dám ^o	krā:dáma
krā:dáš	krā:detá	krā:dáta
krā:dá	krā:dej ^o	krā:dáta

del. -l: krā:du - krā:d^la - krā:dl^e

trp. del.: ukrā:dán

vel.: kra:d^e, kra:t^t - kra:t^ttá

Primeri (po vrsti si sledijo: nedoločnik, pomen, 1. os. ed., vel. (za 2. os. ed. in mn.) in del. na -l za m. in ž. spol):

u^si^e:st^t sá 'sesti', u^se:dám sá, u^se:d^e / u^se:t^t u^se:t^ttá sá, u^se:du -d^la;

p^ri^e:st^t 'presti', p^re:dám, p^ri^e:d^e / p^ri^e:t^t p^ri^e:t^ttá, p^re:du -d^la;

p^a:st^t 'pasti', p^a:dám, p^a:d^e / p^a:t^t p^a:t^ttá, p^a:du -d^la;

r^a:st^t 'rasti', r^a:stám, r^a:st^e / r^a:st^t r^a:st^ttá, r^a:stu -t^la;

b^uo:st^t 'bosti', b^uo:dám, b^uo:d^e / b^uo:t^t b^uo:t^ttá, b^o:du b^uo:d^la;

n^a:j^t 'najti', n^a:jdám, n^a:jd^e / n^a:j^t n^a:j^ttá, n^a:šu -š^la / n^a:j-du -d^la;

g^o:st^t 'gosti', g^o:dám, g^o:d^e / g^o:t^t g^o:t^ttá, g^o:du -d^la.

2. razred: koren na s, z

Primeri:

'nie:st' 'nesti', 'nie:sám, 'nie:sé / 'nie:s' 'nie:stá, 'né:su 'nie:ska;
 'pa:st 'pasti pasem', 'pá:sám, 'pa:sé / 'pa:s' 'pa:stá, 'pá:su -ska;
 'trie:st' 'tresti', 'tré:sám, 'trie:sé / 'trie:s' 'trie:stá, 'tré:su -ska;
 'grast' 'gristi', 'grizám, 'grizé / 'gris' 'gristá, 'grizu -zka;
 'le:st / 'le:st 'lesti', 'le:zám, 'le:zé / 'le:s' 'le:stá, 'le:zu -zka.

3. razred: koren na b, p, v

Primeri:

'zie:pst' 'zebsti', 'zé:bá, --, 'zé:bka;
 'tje:pst' 'tepsti', 'tje:pám, 'tje:pé / 'tje:p' 'tje:ptá, 'té:pu 'tje:pka;
 'ple:t' 'pleti', 'plé:vám, 'plé: -tá (zelo redko), 'ple:u 'ple:ka.

4. razred: koren na g, k

Primeri:

'pie:čt' 'peči', 'pie:čám, 'pie:ča / 'pie:č' 'pie:čtá, 'pé:ku 'pie:kka;
 'to:čt' 'tolči', 'to:čám, 'to:ča / 'to:č' 'to:čtá, 'to:ku -kka;
 'le:č' 'leči', 'lé:žám, 'lé:ža / 'lé:š' 'lé:štá, 'lé:gu -gka;
 'stre:čt' 'streči', 'stre:žám, 'stre:ža / 'stre:š' 'stre:štá, 'stre:gu
 -gka;
 'uprie:čt' 'vpreči', 'upré:žám, 'upré:ža / 'upré:š' 'upre:štá, 'upré:gu
 -gka;
 'sie:čt' 'seči', 'sé:žám, 'sé:ža / 'sé:š' 'sé:štá, 'sé:gu -gka;
 'va:ršt / 'ure:čt' 'vreči', 'va:ržám, 'va:rža / 'va:rš' 'va:rštá, 'va:rgu
 -gka;
 ('moči'), 'mó:rám, --, 'mó:gu 'mjo:gka;
 'sle:čt' 'sleči', 'sle:čám, 'sle:ča / 'sle:č' 'sle:čtá, 'sle:ku -kka;
 'stračt' 'striči', 'strižám, 'striža / 'striš' 'strišta, 'strigu -gka;
 'ule:čt' 'vleči', 'ule:čám, 'ule:ča / 'ule:č' 'ule:čtá, 'ule:ku -kka.

5. razred: koren na m, n

Primeri:

'na:čat / 'načje:t' 'načeti', 'na:čnám, 'na:čné / 'na:čan' 'na:čantá,
 'na:čnu / 'nače:u 'nače:ka;
 'na:pant' / 'napje:t' 'napeti', 'na:pnám / 'napé:nam, 'na:pné / 'na:pən' /
 'nape: 'na:pəntá / 'napé:tá, 'na:pnu / 'napje:u 'na:pənka / 'napé:ka;

'vneti se (za rano)', 'vne:mà, 'vnie:mé / 'vnie:m' 'vnie:m'tà,
 'vnie:u 'vne:ža;
 'prijet', 'primàm, 'primé / 'prim' 'prim'tà, 'prie:u / 'prè:u /
 'pa:rjo 'prè:la;
 'ožeti', 'užé:màm, 'užie:mé / 'užie:m' 'užie:m'tà, 'užè:u / 'užie:u
 'užè:ža;
 'kiet / 'ko:nát 'kleti', 'ko:ném, 'ko:ne 'ko:netà, 'klie:u / 'ko:nò
 'klè:ža / 'ko:nàža.

6. razred: koren na r, l

Primeri:

'dre:t 'dreti', 'die:ram, 'die:rə / 'die:r 'die:rtà, 'da:ru -rža;
 'utpre:t / 'va:pərt 'odpreti', 'utpie:ram / 'va:pram, 'va:prə / 'va:pər
 / 'utpie:rə / 'utpie:r 'va:pərtà / 'utpie:rtà, 'utpa:ru / 'va:pru
 'utpa:rža / 'va:pərža;
 'mlie:t 'mleti', 'mè:làm, 'mie:lé / 'mie:l 'mie:ltà, 'mlie:u 'mlè:ža;
 'tre:t 'treti', 'tie:ram, 'tie:r / 'tie:r 'tie:rtà, 'ta:ru -rža.

7. razred: koren na samoglasnik

Primeri:

koren na -i

'bèt '-biti' (s predpono u-, pra-, pər-, za-, ud-, z-ipd.), 'bijam,
 'bi 'bità, 'béu 'biža;
 'brət 'briti', 'brijam, 'bri 'brità, 'brəu 'briža;
 'gnèt 'gniti', 'gnijam, 'gni 'gnità, 'gnèu / 'gniū 'gniža;

koren na -u

'čət 'slišati', 'čujam, 'čò:j 'čò:j'tà z oslabljenim pomenom 'poslu-
 'šaj', 'ču 'čuža;
 'ubət 'obuti', 'ubujam, 'ubuj 'ubuj'tà; 'ubu -ža;
 'səzət 'sezuti', 'səzujam, 'səzuj 'səzuj'tà, 'səzu -ža;
 'našət 'nasuti', 'našujam, 'našuj 'našuj'tà, 'našu -ža;

koren na -a

'zna:t 'znati', 'znā:m, --, 'zna:u 'zna:ža;
 'spuo:znat 'spoznati', 'spəznā:m, 'spuo:zne 'spuo:znetà, 'spuo:zno
 'spəzna:ža;
 'usta:t 'ostati', 'ustā:nam, 'usta:né / 'usta:n' 'usta:n'tà, 'usta:u 'usta:-
 'ža (tako tudi še 'upsta:t 'obstati; 'vzdržati');

koren na -e:

'die:t 'deti', 'dè:nám, 'die:né / 'die:n' 'die:ntà, 'die:u 'die:ʔa;
'puo:ʃat 'peti', 'puo:ʃám, 'puo:ʃe 'puo:ʃetà, 'puo:ʃo -jaʔa.

II. vrsta

'ca:rkant' 'crkniti', 'ca:rknám, 'ca:rkné / 'ca:rkən' 'ca:rkəntà, 'ca:r-
knú -kənʔa;
ʊzdigant' 'vzdigniti', ʊzdignám, ʊzdigné / ʊzdigən' ʊzdigəntà,
ʊzdignú -ganʔa;
ʊgá:sənt' 'ugasniti', ʊgá:snám, ʊgá:sné / ʊgá:sən' ʊgá:səntà, ʊgá:-
snú -sənʔa;
pəginət / pəgin' 'poginiti', pəginám, pəginé / pəgin' pəginəntà,
pəginú -nəʔa;
pəgr̥ie:zənt' 'pogrezniti', pəgr̥ie:znám, pəgr̥ie:zné / pəgr̥ie:zən' pəgr̥ie:zəntà,
pəgr̥ie:znú pəgr̥ie:znəʔa;
pərpəgr̥ie:nt' sà 'pripogniti se', pərpəgr̥ie:nám, pərpəgr̥ie:né / pərpə-
gr̥ie:n' pərpəgr̥ie:ntà, pərpəgr̥ie:nú pərpəgr̥ie:nəʔa;
ʊgrizənt' 'ugrizniti', ʊgriznám, ʊgrizné / ʊgrizən' ʊgrizəntà,
ʊgriznú -zənʔa;
'kipant' 'vziti (za testo)', 'kipná, --, 'kipnú -panʔa;
'kixant' 'kihnniti', 'kixnám, 'kixné / 'kixən' 'kixəntà, 'kixnú -xənʔa;
'mā:xənt' 'mahnniti', 'mā:xnám, 'mā:xné / 'mā:xən' 'mā:xəntà, 'mā:xnú
'mā:xənʔa;
plunət 'pljuniti', plunám, pluné / plun' plunəntà, plunú -nəʔa;
stisənt' 'stisniti', stisnám, stisné / stisən' stisəntà, stisnú
stisənʔa;
'zinət' 'ziniti', 'zinám, 'ziné / 'zin' 'zinəntà, 'zinú 'zinʔa;
pəga:rənt' 'pogrniti', pəga:rnám, pəga:rné / pəga:rən' pəga:rəntà,
pəga:rnu -rənʔa;
zakl̥ie:nt' 'zakleniti', zakl̥ie:nám, zakl̥ie:né / zakl̥ie:n' zakl̥ie:ntà,
zakl̥ie:nú zakl̥ie:nəʔa;
'minət' 'miniti', 'miná, --, 'minú 'minʔa /^o mino:ʔa;
st̥e:gənt' 'stegniti; priti pravočasno', st̥e:gnám, st̥e:gne / st̥e:-
gən' st̥e:gəntà, st̥e:gnu -ganʔa;
ʊt̥yo:nət' 'utoniti', ʊt̥o:nám, ʊt̥yo:né / ʊt̥yo:n' ʊt̥yo:ntà, ʊt̥yo:nú
ʊt̥o:nəʔa;
'va:rənt' 'vrniti', 'va:rnám, 'va:rné / 'va:rən' 'va:rəntà, 'va:rnu
'va:rənʔa.

Polglasnik v korenu imajo:

'gie:nt' 'ganiti', 'gè:nám, 'gje:né / 'gie:n' 'gie:ntà, 'gie:nú 'gè:nža
(po navadi s predpono);

'usje:xant' 'usahniti', 'usè:xnám, 'usje:xné / 'usje:xan' 'usje:xantà,
'usje:xnú 'usè:xanža;

'utje:kant' 'vtakniti', 'utè:knám, 'utje:kné / 'utje:kan' 'utje:kantà,
'utje:knú 'utè:kanža;

'prámje:kant' 'premakniti', 'prámè:knám, 'prámje:kné / 'prámje:kan'
'prámje:kantà, 'prámje:knú 'mè:kanža;

'pie:xant' 'pahniti', 'pè:xnám, 'pie:xné / 'pie:xan' 'pie:xantà, 'pie:xnú
'pè:xanža.

III. vrsta

1. razred

'stje:t' 'šteti', 'šte:jam, 'štè: 'štè:tà, 'stje:u 'štè:ža;
'urje:t' 'vreti', 'urija, --, 'urje:u 'urè:ža.

2. razred

'gjo:rat' 'goreti', 'gərim, --, 'gjo:ro 'gəré:ža;

'bjo:lát' 'boleti', 'bəli, --, 'bjo:lò 'bəlè:ža;

'čje:pát' 'čepeti', 'čəpim / 'čəpim, 'čje:pè / 'čje:p' 'čje:p̌tā, 'čje:pò
'čəpè:ža / 'čəpè:ža;

'dišat' 'dišati', 'dēši, --, 'dišo 'dišaža;

'da:ržat' 'držati', 'dəržim, 'da:ržə / 'da:rš 'da:rštā, 'da:ržo 'dəržè:ža
'da:ržaža;

'fa:rčat' 'leteti', 'fərčim, 'fa:rčə / 'fa:rč 'fa:rčtā, 'fa:rčo 'fərčè:-
ža / 'fa:rčaža;

'ga:rmát' 'grmeti', 'gərmi, --, 'ga:rmò 'gərmè:ža;

'xitát' 'hiteti', 'xètīm / 'xítīm, 'xité / 'xiť 'xiťtā, 'xiťo 'xètè:ža
'xité:ža / 'xitāža;

'klè:čat' 'klečati', 'kláčīm / 'klěčīm, 'klè:čə / 'klè:č 'klè:čtā, 'klè:čo
'klāčè:la / 'klěčè:ža / 'klè:čaža;

'lje:tát' 'leteti; teči', 'lătīm / 'létīm, 'lje:tè / 'lje:ť 'lje:ťtā,
'lje:ťo 'lătè:ža / 'lètè:ža;

(in tako še: 'lje:žat' 'ležati', 'mè:žat' 'mežati', 'njo:rat' 'noretī',

'pa:rdát' 'prdeti', 'pa:ršat' 'pršiti', 'sje:dat' 'sedeti', 'sma:rčat

'smrčati', 'sa:rbát' 'srbeti', 'ta:rpát' 'trpeti; trajati', 'živát

'živeti', 'ba:t' 'bati', 'bəjim / 'bəlim / 'bim, 'visát' 'viseti' itd.).

IV. vrsta

ube:sét 'obesiti',

ube:sém

ube:sěš

ube:sé

ube:sma

ube:sta

ube:sja

ube:sma

ube:sta

ube:sta

del. -l: ube:su - ube:ska - ube:slé

trp. del.: ube:šan

vel.: ube:sé, ube:s' - ube:sta

Primeri:

prā:vét 'praviti', prā:vém, prā:vé / pra:u pra:utá, prā:vū pra:u-
ka (tudi s predponami);

'miselt 'misлити', 'mišlēm, 'misle / 'misel 'miseltá, 'mišlu 'misanka;

'mē:rāt 'meriti', 'mē:rām, 'mē:rā / 'mē:r 'mē:rtá, 'mē:ru -rka;

'silēt 'siliti', 'silēm, 'silé / 'sil 'siltá, 'silu 'silka;

'kupēt 'kupiti', 'kupēm, 'kupé / 'kup' 'kuptá, 'kupu 'kupka;

'gūo:nēt 'goniti', 'gō:nēm, 'gūo:né / 'gūo:n' 'gūo:ntá, 'gūo:nū 'gō:nka;

'xūo:dēt 'hoditi', 'xò:dēm, 'xūo:dé / 'xūo:t' 'xuo:ttá, 'xūo:du 'xó:dka;

'lūo:mēt 'lomiti', 'lò:mēm itd.;

'mūo:čāt 'močiti', 'mò:čām itd.;

'mūo:dlēt 'moliti', 'mò:dlēm, 'mūo:dlé / 'mūo:dl' 'mūo:dlta, 'mūo:dlu
'mò:dlka;

'nūo:sēt 'nositi', 'nò:sēm itd.;

(tako še: prūo:st' 'prostiti', skūo:čt 'skočiti', 'to:čt 'tolči');

'va:zēt 'voziti', 'vazēm, 'va:zé / 'va:s' 'va:stá, 'va:zu 'vazka;

gva:r t 'govoriti', gvarim, gva:ra / gva:r gva:rtá, gva:ru /^o ga-
vo:ru gvariKa;

'zva:nēt 'zvoniti', zvānim, 'zva:né / 'zva:n' 'zva:ntá, 'zva:nū zvāniKa;

'zbudēt 'zbuditi', zbādim, 'zbudé / 'zbut' 'zbutta, 'zbudu zbādiKa;

'sā:dēt 'saditi', sadim, 'sā:dé / 'sā:t' 'sā:ttá, 'sā:du sadika;

'zgubēt 'zgubiti', zgābim, 'zgubé / 'zgup' 'zguptá, 'zgubu zgābiKa;

'učāt 'učiti', učim, 'učā / 'uč' 'učta, 'uču učiKa;

'narē:st' 'narediti', nardim /^o nardim, 'narē:dé / 'narē:t' 'narē:ttá,
'narē:du nardiKa /^o nardiKa;

'zamudēt 'zamuditi', zamādim, 'zamudé / 'zamuť' 'zamuťta, 'zamuđu zamā-
diKa;

'pustēt 'pustiti', pāstim, 'pusté / 'pust' 'pustta (in: 'puzd' ga pār
'mē:ra 'pusti ga pri miru'), 'pustu pāstiKa;

'mračit 'mračiti', mrači, --, mračilo.

V. vrsta

1. razred

'dixat 'dihati'

'dixəm

'dixəmə

'dixəma

'dixəš

'dixətə

'dixəta

'dixa

'dixəja

'dixəta

del. -l: 'dixo - 'dixaļa - 'dixalė

trp. del.: zadixən

vel.: 'dixe - 'dixetā

(tako še: glė:dat 'gledati', 'kidat 'kidati', 'kijat 'kisati',
'fė:xtat 'beračiti' in še veliko drugih, npr.:

'mė:šat 'mešati', 'mė:šəm, 'mė:še -tā, 'mė:šo -šaļa;

strā:dat 'stradati', strā:dəm, strā:de -tā, strā:do -daļa;

'nīe:xat 'nehati', nāxā:m, 'nīe:xe -tā, 'nīe:xo nāxā:ļa;

'dėujat 'divjati', diujā:m, 'dėuje -tā, 'dėujo diujā:ļa).

2. razred

'brīsat 'brisati', 'brīšam, 'brīšə / 'brīš 'brīštā, 'brīso 'brīsaļa;

'mā:zat 'mazati', 'mā:žam itd.;

'rė:zat / 're:zat 'rezati', 'rė:žam itd.;

'čė:sat 'česati', 'čė:šam, 'čīe:šə / 'čīe:š 'čīe:štā, 'čīe:so 'čė:saļa;

'lizat 'lizati', 'ližam, 'ližə / 'liš 'lištā, 'lizo 'lizaļa;

'pisat 'pisati', 'pišam, 'pišə / 'piš 'pištā, 'piso 'pisaļa;

'va:rat 'orati', 'va:rjam, 'va:rja -tā, 'va:ro urā:ļa;

'klīe:pat 'klepati', klė:plām, 'klīe:plė / 'klīe:pəl 'klīe:pəltā,

klė:po klė:paļa;

š'kripat 'škripati', š'kriplā / š'kripa, --, š'kripo -paļa;

'dė:vat 'devati', 'dė:vəm / 'dė:ulām, 'dė:ve / 'dė:ulė / 'dė:uəl 'dė:vetā

/ 'dė:uəltā, 'dė:vo 'dė:vaļa;

'pūo:s'kat 'poslati', 'pō:šlām, 'pūo:šlė / 'pūo:šəl 'pūo:šəltā, 'pūo:s'ko

pəš'ka:ļa.

3. razred

'bra:t 'brati', 'bīe:ram, 'bīe:rə / 'bīe:r 'bīe:rtā, 'bra:u 'bra:ļa;

'gna:t 'gnati', 'žīe:nām, 'žīe:nė / 'žīe:n' 'žīe:n'tā, 'gna:u 'gna:ļa;

'pra:t 'prati', 'pīe:ram, 'pīe:rə / 'pīe:r 'pīe:rtā, 'pra:u 'pra:ļa;

'žga:t 'žgati', 'žgijam, 'žgė -tā, 'žga:u 'žga:ļa;

'kʲo:vət 'kovati', 'kujam, --, 'kʲo:vo kəvā:ʒa;
 kluvat 'kljuvati', kluvəm, kluve -tā, kluvo -vaʒa.

4. razred

'ʒā:jat 'lajati', 'ʒā:ja, 'lā:je -tā, 'ʒā:jo -jaʒa;
 smje:jat 'smejati', smejim, --, smje:jo smejā:ʒa;
 'dā:jat 'dajati', 'dā:jəm, 'dā:je -tā, 'dā:jo dā:jaʒa.

VI. vrsta

svē:tvat 'svetovati', svē:tjam, sve:tjə -tā, svē:tvo -vaʒa;
 prid'gvat 'pridigovati', prid'gjam, prid'gja -ta, prid'gvo -vaʒa;
 'vā:rvat 'pestovati', 'vā:rjam, 'vā:rja -tā, 'vā:rvo -vaʒa;
 kəpo:vət 'kupovati', kəpujam, kəpuj -tā, kəpo:vo kəpvā:ʒa.

Atematski glagoli

(Gl. vprašanje št. 847.)

PRISLOV

Prislovi kraja

kē: - 'tə, 'təm, 'tələ, ° 'lindē, 'nē:kē 'nekje', kākē: 'kie' (polj.),
 nēkē:r 'nikjer' ...; 'vānē 'zunaj', 'dʲo:me, (ud)z'gʲo:re
 'zgoraj', 'gʲo:r 'gori', (ud)'zā:de 'zadaj', (ud)'zno:tre 'zno-
 traj'; drəgē 'drugje', zra:unə 'zraven'; 'nətər 'notri';
 kām - 'sje:m, 'ta:j(lā) 'tja(le)', ta'gʲo:r 'gor', ta'dʲo:l 'dol',
 nekāmər 'nikamor', ukra:j 'vstran', 'vān, 'nətər 'noter';
 ko:t - 'to:dlā, kākō:t 'kod' (polj.).

Prislovi časa

gda:j - 'dē:lā 'zdajle', 'tje:de 'tedaj', 'e:nkrat 'nekoč', 'dʲo:ns
 'danes', 'šo:ča 'sinoči', 'dā:ve 'davi', ° 'dʲo:ns tā dē:n
 'dandanes', zāca:jta 'zarana', 'le:c 'letos', ube:nkrat
 'obenem', grādo:č 'gredoč, spotoma';
 ud gda:j - ud 'nē:gde, pəsēxmā:u = ucēxmā:u 'odsihmal'.

Prislovi vzroka

zakā: - zato:, ° zatrē: 'zato(rej)', 'nje:lāš 'nalašč';

pač^čem 'čemu' - zato:;
(s kakšnim uspehom): zasto:n'.

Prislovi lastnosti

kak - ta:k 'tako', 'né:kak 'nekako', na u^usa:k način 'vsekakor',
uk p 'skupaj, vkup', z^hā:k 'vznak', na skrⁱva:j 'skrivaj';
kò:k - tò:k 'toliko', 'né:ke 'nekaj', n^amā:za 'malo', 'néč 'nič'.

PREDLOG

Z rodilnikom

braz / bras (v zvezi: ° praska:rbē 'brez skrbi')
d 'do'
z / s 'iz; z/s' (° ž hē: '(i)z nje', ž hēga '(i)z njega')
spad / spat 'izpod'
ud / ut 'od'

Nepristni:

bliza / bliza
na^{kuo}:nc / skuo:nc 'na koncu'
mie:ma / mjema 'mimo'
zra:una / zra^una / zron 'zraven'

Z dajalnikom

x 'k, h'
prox 'proti'

S tožilnikom

če:s / čre:s / ča:s / čra:s / čaz / čas (v zvezi: č^{ie}:žné 'čez njo')

Z mestnikom

p^ar 'pri' (v zvezi: 'pa:rnas 'pri nas')

S tožilnikom in mestnikom

na (v zvezi: 'na:nga 'nanj', 'na:n^{ma} 'na njem'; 'na:nē 'nanjo' itd.)
ub / up 'ob' (v zvezi: 'va:bnēga 'obenj')
p 'po' (v zvezi: 'puo:nga 'ponj')
u / u 'v'

Z rodilnikom in oročnikom

z / s 's/z; iz'

S tožilnikom in oročnikom

mād / māt 'med'

nad / nat 'nad' (v zvezi: 'na:dně 'nadjno')

pād / pāt 'pod'

prad / prat 'pred'

za 'za' (v zvezi: 'za:ně 'zanjo', 'za:nga 'zanj, za njega')

VEZNIŠKA BESEDA

Za priredje

pa 'in'

na (pa) 'in'

a (pa) 'ali'

Za podredje

ča 'če'

ka 'ker; ko; ki'

da 'da'

MEDMET

Narečni medmeti se ločijo od knjižnih, vendar gre za tako majhne razlike, da jih je z razpoložljivimi sredstvi težko ali kar nemogoče zapisati, ker so "izgovorjeni" skozi nos, "zabrundani" ipd., zato se zapisa niti ne lotevam, ker bi bil nujno približen.

KRATEK OPIS GOVORA KRAŠ

Za govor Kraš je značilna palataliziranost soglasnikov (razen kgxčžšrj) pred sprednjimi samoglasniki (tudi po njihovi redukciji) in v nekaterih primerih pred nesprednjimi ter delna vokalna harmonija (ẹ: oz. e: v zlogu pred sprednjim oz. nesprednjim samoglasnikom ali pred palataliziranim oz. nepalataliziranim soglasnikom).

Ti dve značilnosti delata govor arhaičen (tudi nasproti okoliškemu, predvsem proti zahodu), za kar so vzroki predvsem v zgodovini Zgornje Savinjske (oz. Zadrečke) doline. V letih 1140-1473 je bilo to področje pod oblastjo gornjegrajskega benediktinskega samostana, kar je ob geografskih ovirah povzročalo zaprtost v dolino (oz. obe - v ožje pojmovano Zgornjo Savinjsko in Zadrečko). Meje gornjegrajske gosposčine se skoraj v celoti ujemajo z geografskimi in potekajo po slemenih hribovij okoli obeh dolin. Nekaj vplivov se da razložiti le z zahoda oz. jugozahoda, npr. 'pəs pša: (ob 'pəs 'pša), pri čemer so vplivi z vzhoda oz. jugovzhoda zaradi bližine, nižjih hribovij in boljših cestnih povezav lažje razložljivi.

Gôvori vasi, ki ležijo v Zadrečki dolini nižje od Kraš (to so Pusto Polje, Lačja vas, Potok in Kokarje) so bolj podobni kraškemu kot govori višje ležečih vasi (Rovt pod Menino, Volog, Brdo in Bočna), pri čemer pa puščam ob strani Šmartno ob Dreti, ker je novjših vplivov veliko. Krašani so bili zaradi dolgoletne in uradno še trajajoče pripadnosti župniji Rečica ob Savinji do nekako leta 1945 več v povezavi navedenih nižje ležečih vasi; do tedaj so namreč hodili v cerkev le na Rečico, medtem ko danes hodijo v Šmartno, na Rečico pa le še izjemoma. Tako si razlagam pojav, da nekaj družin na skrajnem zahodnem delu Kraš v rod. mn. samostalnikov m. sp. govori -u namesto sicer v vasi običajnega -o; ločijo torej 'pè:tru 'Petrov' (rod. mn.) in 'pè:tro 'Petrov' (svoj. zaim.), kar je značilnost Bočne in okolice; pri tem tvori Šmartno prehod.

VPRAŠALNICA ZA SLOVENSKI LINGVISTIČNI ATLAS

I. Telo

1. 'ʎa:s	mn. 'ʎa:sə	dv. 'ʎa:sa
'ʎa:sa	'ʎa:so, la'so:	= mn.
'ʎa:sə	'ʎa:səm	
'ʎa:s	'ʎa:sə	'ʎa:sa
'ʎa:sə	'ʎa:səx	= mn.
'ʎa:sə	'ʎa:səm	
2. 'tə:mā 'vrh glave'
 təmə:na
3. 'ʎə'bā:nā
 'ʎə'bā:nā
5. 'fā:rba 'ʎa:so - 'ča:rnə; b'ʎo:nt; 'sivə; r'jā:və, ° rə'jā:və
6. 'čje:ʎə
 'čje:ʎa
 M = O 'čje:ʎə
7. 'se:ncā
 'se:nc
 u'se:sā
 u'se:s
 M u'se:sāx
 O u'se:səm
8. u'se:sə
 u'se:sa
 M = O u'se:sə
9. 'no:s
 'nʉo:sa
 M = O 'nʉo:sə
10. 'ʎuknā u 'nʉo:sə
 'ʎuknā u 'nʉo:sə
12. 'licə
 'lica
13. 'žnā:bʎa
 'žnā:blā
14. 'ustā
 'ust
 M 'ustāx
 O 'ustəm
15. 'ja:zək
 ja'zika, je'zika

16. 'zo:p 'zəbə, 'zo:bé, zyo:bé I dv. = R ed.
 'zəba, 'zo:ba, 'zyo:ba 'zəbo, zə'bo:, 'zo:bo, 'zyo:bo = mn.
 M 'zəbə, 'zo:bə, 'zyo:bə 'zəbəm, 'zo:bəm, 'zyo:bəm
 'zəbà, 'zo:bà, 'zyo:bà T dv. = R ed.
 'zəbàx, 'zo:bàx, 'zyo:bàx = mn.
 'zəbəm, 'zo:bəm, 'zyo:bəm
17. 'nie:bə
 'nie:ba
18. bra:da
 bra:dá
19. urá:t
 urá:ta, ura:tə
20. 'ga:rɬə, gərtá:nc
 'ga:rɬa gərtá:nca
21. 'tilnik
 'tilnika
22. 'pa:rsé
 'pa:rs, 'pa:rsé
 M 'pa:rsàx
 O 'pa:rsəm, 'pa:rsém
23. 'rā:ma, 'roma
 'rā:má, 'rəmə
24. pətpā:ska
 pətpā:ská
25. 'ryo:ka 'ryo:ká 'ryo:ké
 'ryo:ká 'ro:k = mn.
 'ryo:ké 'ryo:kəm
 'ryo:kə 'ryo:ká 'ryo:ké
 'ryo:ké 'ryo:kàx = mn.
 'ryo:ké 'ryo:kəm
26. 'ɬa:xt
 'ɬa:xta
27. 'pé:st
 'pé:sté, 'pié:sté, pesti
28. 'pa:rst
 'pa:rsta
29. dʔən
 dʔənə
 M dʔənə

30. 'pa:ɥc
'pa:ɥca
31. ka'za:ɥc
ka'za:ɥca
35. skl̥i̥e:p̥e p̥ər 'pa:rst̥ax
skl̥i̥e:po p̥ər 'pa:rst̥ax
'ɲuo:ft̥e
T 'ɲuo:ft̥a
37. 'ɲuo:ft
'ɲuo:fta
38. 'z̥a:nax̥ənc̥a
'z̥a:nax̥ənc̥a
41. brada'vica
brada'vic̥a
42. 'ʒiʒa
'ʒil̥a
43. 'r̥e:br̥ə
'r̥e:bra
'r̥e:b̥ər
M 'r̥e:brax
O 'r̥e:br̥əm
44. t̥rup̥ʒ̥a
t̥rup̥ʒ̥a
45. t̥re:b̥əx
t̥re:px̥a
M t̥re:px̥ə
t̥re:px̥e
t̥re:px̥o
46. 'po:mp̥ək; 'j̥o:ʒ̥ək; 'ɲuo:p̥ək
'po:mp̥əka 'j̥o:ʒ̥əka 'ɲuo:p̥ka
47. 'j̥ətra
'j̥ətar
M 'j̥ətrax
48. 'sa:rc̥e
'sa:rca
M 'sa:rc̥ə
49. plu̥ča
plu̥č
M plu̥č̥əm
50. led̥ic̥a
led̥ic
51. A. m̥əx̥e:r, m̥əx̥ur
m̥əx̥e:r̥ja m̥əx̥ur̥ja

- B. črie:va
črie:va
- čre:va
čre:u
M čre:vəm
54. kriš
križa
55. ko:lk
ko:lka
56. 'nyo:ga
'nyo:gá
'nyo:gé
'nyo:gə
'nyo:gé
'nyo:gé
'nyo:gə
- 'nyo:gá
'no:k
'nyo:gəm
'nyo:gá
'nyo:gáx
'nyo:gəm
- 'nyo:gé
= mn.

'nyo:gé
= mn.
57. stie:gnə
stie:gna
58. kəlél:nə
kəlél:na
- 60.
- 'mél:ča
'mél:č
61. skl̩ie:p u 'nyo:gé
skl̩ie:pa u 'nyo:gé
62. stə'pā:ʔə
stə'pā:ʔa
63. 'ko:st
'k̩yo:sté, kəsti
M = O 'k̩yo:sté
- 'k̩yo:sté, kəsti
M kəste:x
O kəst̩mi, 'k̩yo:stme, 'k̩yo:stəm
64. 'kó:ža
'kó:ža
65. ũba:ru
ũaba:rve
66. tráp̩a:l̩nca, trépa:l̩nca
tráp̩a:l̩nca trépa:l̩nca
- 67.
- 'rusé; 'ba:rké
'ruso 'ba:rko
68. 'rət
'rite
72. sma:rdāt
smərd̩im

73. mər'lič, °ma:rlič
mər'liča
74. stè:gənt' sà 'umreti (nizko),
stè:gnəm sà
75. sma:rt
sma:rté
76. um're:t
uma:rjam uma:rjamə
 3. uma:rjaja
- del. -l: uma:ru - uma:rža - uma:rlé
77. 'pa:ra
 'pa:r
78. svē:ča
svē:ča
79. truga
trugā
80. (š)krə'pit; (š)kərpit, (š)'kruo:pét
(š)krə'pim (š)kərpim
81. 'puo:rap
pəgrē:ba
82. pək'uo:pat
pəkó:plām
83. grūo:p
grūo:ba
M grūo:bə
84. kré:ncl̥
kré:ncl̥na
85. 'se:nsvetá, 'se:nsveté
'se:nsvát
M 'se:nsvetax
86. britaf, °fritaf
britafa fritafa
87. kriš; 'bo:gac
križa 'bo:gaca, 'bo:kca
88. 'tutənkā:mra
'tutənkā:mra
90. zva:nt', zva:nət
3. zvāni

II. Obleka

91. křabuk
křabuka
92. 'fa:c'o
fac'ie:lá
93. 're:kəlc; pruštax; 'iba'ro:k
're:kəlcə pruštaxa 'iba'ro:ka
94. xřá:ča
xřá:č
95. 'čə:vəl, 'čə:uəl, 'čə:ul a) 'punčké
'čə:ulá 'punčko
b) 'šo:lné
'šo:lno
c) škó:rné
škó:rno
96. 'cəmpat, cəmpā:t (a = b) natékā:čə, natikā:čə; natikocé
cəmpa:ta natékā:čo natikā:čo natikoco
97. štumfě 'ženske nogavice'
štumfo
'zo:kné; 'žuo:ké 'moške nogavice'
'zo:kno 'žuo:ko
98. sra:jca
sra:jcá
99. 'kiklá
'kiklá
100. 'jā:kná
'jā:kná
101. A. 'mā:ntl
'mā:ntlna
B. 'ple:t
'ple:ta
102. 'pā:s
'pā:sa, 'pa:sə
103. 'a:utra, 'a:utrāncá
'a:utar 'a:utrānc
104. 'ro:pčək; ° 'ruťka
'ro:pčka 'ruťká
106. 'pa:rt; fřāņ:lka
'pa:rta fřāņ:lká .

107. A. 'pò:jštər
 'pò:jštra
 B. bɫazina; 'ko:tər; mədruo:c
 bɫaziná 'ko:tra mədruo:ca
108. 'ā:ntvelā
 'ā:ntvelā
109. 'co:ta
 'co:tā
110. 'kučma
 'kučmā
111. 'ne:dərc
 'ne:dərca
112. kə'žux
 kə'žuxa
113. kə'nyo:f, k'nyo:f
 kə'nyo:fa k'nyo:fa
114. 'fè:rtaf, 'fè:rtax
 'fè:rtafa 'fè:rtaxa
115. 'unterca
 'untercā
116. 'šivat
 'šivəm
117. 'muškra; žnidārca
 'muškra žnidercā
118. žhidār
 žniderja
119. 'šo:štār
 'šo:šterja
120. 'šivanka, ° švā:nka, šivā:nka
 'šivankā švā:nkā, šivā:nkā
121. 'šəɫə
 'šəɫa
122. 'dré:ta
 'dré:tā
123. 'lé:dər
 'lé:dra
124. 'puo:tpɫat, ° 'puo:pɫat
 pətpɫā:ta pəpɫā:ta
125. 'pie:ta (a = b)
 'pie:tā

126. a) žr̥ie:bəl b) peršta:jgerjə; čvikocé; čv̥ie:ké
 žr̥ie:blā peršta:jgerjo čvikoco čv̥ie:ko
127. 'p̥uo:tku (a = b)
 'p̥uo:tkvā
128. pət̥k̥uo:vat
 pət̥kujam

III. Hiša

129. A. 'xiša
 'xiša
 B. 'ko:ča; 'ba:jta; 'pa:jštva (ta za sušenje lanu; vse slabš.)
 'ko:ča 'ba:jta 'pa:jštva
130. špa:js; ° 'v̥ie:lbič
 špa:jza 'v̥ie:lbiča
130. a. 'gò:rnā 'xiša
 'gò:rnā 'xiša
131. A. 'kā:mra; 'xisca, ° 'xišca
 'kā:mra 'xisca 'xišca
131. a. 'xiša
 'xiša
 b. 'kā:mra
 'kā:mra
132. 'dilā
 'dil
133. stəp̥nicā, šte:ngā, štā:pāncā
 stəp̥nic šte:nk štā:pānc
134. ūrā:tā
 ūrā:t
 ūrā:təm
 ūrā:tā
 ūrā:tāx
 ūrā:təm
135. pəd̥o:ja (a = b)
 pəd̥o:j
136. kluč
 kluča
 O klučə

137. 'va:pərt, utp're:t (in ° vətp're:t)
 'va:pram utp'ie:ram 2. 'va:pratā, utp'ie:rata
 3. 'va:prajə, utp'ie:rajə
 del. -1: 'va:pru, utpa:ru - 'va:pərļa, utpa:rļa - 'va:pərlé,
 utpa:rlé
 trp. del.: utp're:t
138. tle:
 tle:u, t'zo:
 M tle:x
139. str'uo:p
 str'uo:pa
 M str'uo:pə
140. a) ste:na
 st'ę:nā
 b) 'zēt
 'zida, ° 'zēda
141. 'ce:gu a) 'zidné 'ce:gu
 'ce:gļa b) str'ę:šné 'ce:gu
142. 'ra:jx
 'ra:jxa
143. A. s'ļa:ma
 s'ļa:mā
 B. š'k'uo:pa
 š'k'uo:pā
144. 'ša:jba (a = b); g'ļa:žona 'razbito steklo'
 'ša:jbā g'ļa:žonā
145. 'va:knə 'va:knā 'va:knē
 'va:kna 'va:kən = mn.
 'va:knə 'va:knəm
 'va:knə 'va:knā 'va:knē
 'va:knə 'va:knāx = mn.
 'va:knə 'va:knəm
146. A. šp'oxe:rt, špo:rxārt, špuo:rxārt
 šp'oxe:rta špo:rxārta špuo:rxārta
 B. 'kuxnā
 'kuxnā
147. A. 'p'ę:č
 'p'ie:čə, peči
 M = O 'p'ie:čə

B. ugniš^ʔ
 ugniša

148. 'burklà, ° ('pi:čnà) 'vilà
 'burkəl ('pi:čnəx) 'vil
149. 'piskər 'piskrə 'piskra
 'piskra 'piskro
 M 'piskrə M 'piskrax
150. 'kʲu:tu 'kʲu:tlə
 'kʲu:tʃa 'kʲu:tʃo
 M 'kʲu:tʃə M 'kʲu:tləx
151. žlica žlicà žlicé
 žlicà žlic
 T žlica O žlicəm
152. 'vilcà
 'vilc
153. A. 'nʲu:š
 'nʲu:ža
 B. 'fa:učək; 'vā:ržatne 'nʲu:š
 'fa:učka 'vā:ržatnega 'nʲu:ža
 C. britu, britva, ° britvə
 britvā britva
 britvə britvə
 britu, britvə britvə
 britvə britvə
 britvə britvə
154. kʲladiʋə
 kʲladiʋa
155. kʲlɛ:ša, ° kʲlɛ:ša
 kʲlɛ:š kʲlɛ:š
156. platanica
 platanicà
157. kʲjudər
 kʲjudra
158. A. 'da:rvā
 'da:ru
 M 'da:rvəx
 O 'da:rvəm
- B. 'nā:rča
 'nā:rča

159. stre:xa
stre:xá
160. p^ho:t
p^huo:ta
161. xle:u (= a) xle:vé
xle:va
c) svi^hā:k
svi^hā:ka
161. a. kurnāk,
kurnāka
162. A. mǎ:raf
mǎ:rafa
- B. pè:tra 'tramovi in prostor nad
pè:tər [njimi (v skednju)]
- C. p^huo:t, gənk
p^huo:da gənka
163. čebē^hā:k, čebō^hā:k, ° bečō^hā:k
čebē^hā:ka čebō^hā:ka bečō^hā:ka
164. strā^hišə, cə(n)krè:t, cè(n)krè:t, s(è)krè:t
strā^hiša cə(n)krè:ta cè(n)krè:ta s(è)krè:ta
165. va:rt, va:rtə (a = b)
va:rta
166. grīe:da
grīe:dā
167. po:t (ž tudi m)
po:tè, po:ta
168. A. studānc
studānca
B. štè:rna
štè:rna
169. kə^hritə (a = b)
kə^hrita
170. bā:ba, tñā:ʔə
bā:bā tñā:ʔa
171. cə:pèt 'klati (drva) po dolžini'
cə:pēm
'se:kat 'deliti s sekanjem (okleščke, veje ipd.)'
'se:kəm
vel.: 'se:ke - 'se:ketā

IV. Vas

172. 'vè:s 'vje:sè 'vje:sè
 'vje:sè 'vje:sè
 'vje:sè M 'vje:sàx (redko)
 'vè:s
 'vje:sè
 'vje:sè
172. a. k'rā:ša 'Kraše'
 k'rā:š
 k'rā:šəm
 k'rā:ša
 k'rā:šax
 k'rā:šəm
- k'rā:šā:n 'Krašān'
 k'rā:šā:na
 - k'rā:šā:nka 'Krašānka'
 k'rā:šā:nkà
 - k'rā:škē 'kraški'
 k'rā:škēga
174. 'cè:rku
 'cè:rkva
175. 'šo:ža
 'šo:là
176. gəst'ilna
 gəst'ilnà
177. 'o:pčina
 'o:pčinà
178. šta:cuna
 šta:cunà
179. A. 'fā:raf
 'fā:rafa
 B. župnik, 'fa:jmeštər, gəspo:t (pri zadnjem se rabi glagol
 župnika 'fa:jmeštra gəspo:da [v 3. os. mn. namesto ed.)
180. grənt; 'be:rčaft 'posestvo'
 grunta 'be:rčaftē
181. kme:t, 'pa:uər kme:tē, 'pa:uə
 kme:ta 'pa:uə
182. 'sa:jm
 'sa:jma

197. karuza
karuzà
198. kəʒəxat
kəʒəxəm, kəʒəxā:m
198. a. ʔuʂət
ʔuʂəm
199. žgā:ncè
žgā:nco
200. A. krəx
kruxa
O kruxə
B. pè:ka
pè:kā
201. čebe:ʔa, čabe:ʔa, ° beče:ʔa
čebe:lā čabe:lā beče:lā
202. sta:rt
sta:rdè
203. sato:jə
sato:ja
204. ʔvo:sək
ʔvo:ska
205. kəvā:č, ° kvā:č
kəvā:ča kvā:ča
206. žalè:zə
žalè:za
207. ʔvo:gu
ʔvo:gla
208. me:x
mie:xa
209. pədruʒəncə
pədruʒəncā
210. patrò:n
patrò:na

V. Prazniki

212. ʔbuo:žič, ° sve:tè dè:n
bəžiča sve:tèga dne:va
213. ʔpo:nuo:čəncā
ʔpo:nuo:čənc

214. kə'linā 'pripravljānje prašiča za
kə'lin' [hrano; tako pripravljeno meso]
216. pə'tica; ° 'šā:rkəl
pə'ticā 'šā:rkəlna
217. svē:tē trijə krā:lē, ° svē:tē 'ta:rjə krā:lē
svē:tēx tre:x krā:lo
218. svē:čəncə
svē:čəncā
219. 'pust
'pusta
220. 'puo:st
'puo:sta
221. 'vē:lka 'no:č
'vē:lka 'nuo:ča
222. krā:ča
krā:ča
223. xri:e:n
xri:e:na
224. (a = b) 'pē:rxé
'pē:rxo
225. 'finštā
'finšt
226. 'fē:rma
'fē:rmā
227. 'škuo:f
'škuo:fa
228. 'vē:lka gəspō:dəncə
'vē:lka gəspō:dəncā
229. 'vē:rnā 'duša
'vē:rnēx 'duš
230. advi:e:nt
advī:e:nta
231. 'šma:rəncā
'šma:rənc
232. 'mā:ša, ° upraviča
'mā:ša upraviča
233. prid'ga
prid'gā
234. blagə'sko:u, ° blagə'skuo:u
blagə'sko:va blagə'skuo:va

235. prəcə:sja
prəcə:sja
236. 'ro:mār
'ro:merja
237. 'bʏo:ža 'po:t
'bʏo:ža 'po:tě
238. 'bʏo:žə grʏo:p
'bʏo:žəga grʏo:ba
239. c'vje:tnā nedē:lā
c'vje:tnā nedē:lā
240. 'butara, ° kə'ʔā:č
'butara kə'ʔā:ča
241. upxa'jiʔə
upxa'jiʔa
242. s'vė:tə 'vələ
s'vė:təga 'vələ
243. pə'ró:ka
pə'ró:kā
244. 'žė:nən, 'žė:nin
'žė:nəna 'žė:nina
245. nēvē:sta, nāvē:sta
nēvē:stā nāvē:stā
246. 'ka:rst
'ka:rsta
247. 'bò:tər, ° 'gò:tn̩
'bò:tra 'gò:tnā
247. a. 'bò:tra, ° 'gò:ta
'bò:tra 'gò:tā
248. ultā:r, ° utā:r
ultā:rja utā:rja
249. 'kā:ncɫ, ° prižəncə
'kā:ncɫna prižəncə
250. spəvedhica
spəvedhica
251. 'jət x spo:vedė
grė:m x spo:vedė
252. 'kò:r
'kò:ra
253. 'vərglā
'vərgəl

254. 'mè:žnár
 'mè:žnerja
 255. 'xo:stja, ° 'xo:stja
 'xo:stja
 256. križo 'po:t
 križoga 'po:ta
 257. kadiřa
 kadiřa
 258. 'žè:gnəna 'va:da
 'žè:gnəná 'va:dá
 259. 'ka:rstné 'kâ:mən
 'ka:rstnéga 'kâ:mna
 260. stje:bər (a = b)
 stje:bra
 261. 'žustər
 'žustra
 264. bandje:rə, ° bandje:rə
 bandje:ra bandje:ra
 265. 'cè:xmeštər, ° 'cè:kmeštər
 'cè:xmeštra 'cè:kmeštra

VI. Orodje

266. 'vo:s
 'vo:za, 'va:za
 M = O 'vo:za, va:za
 267. štā:nga
 štā:ngā
 268. kəle:sə kəle:sā kəle:sé
 kəle:sa kəle:s = mn.
 M = O kəle:sə kəle:səm
 kəle:sā kəle:sé
 kəle:sāx = mn.
 kəle:səm
 269. 'putərx
 'putərxa
 270. 'lò:jtərčnè 'vo:s
 'lò:jtərčnéga 'vo:za, 'va:za
 271. a. 'ciza, 'bā:gərlè
 'cizā 'bā:gərlā

- b. (samo:težně) 'vo:s; 'vo:zək, 'va:zək
 (samo:težněga) 'vo:za, 'va:zə; 'vo:zəka, 'va:zəka
272. rə'čica
 rə'čicə
273. 'die:ska
 'die:skə
 a) 'puo:t, 'pò:dən
 'puo:da 'pò:dna
 b) křə'nica
 křə'nicə
274. 'vā:ga (a = b)
 'vā:gə
275. 'ā:ksa (a = b)
 'ā:ksə
276. B. pře:dně, 'zā:dně 'puo:du
 pře:dněga, 'zā:dněga pə'dě:ʒa
277. s'vo:ra, ° c'vo:ra
 s'vo:ra c'vo:ra
278. žla:jf, pře:mza
 žla:jfa pře:mzə
279. žla:jfat, pře:mzat
 žla:jfəm pře:mzəm
281. a) šlitə, 'po:kə
 šlit 'po:k
 b) 'sā:nká
 'sā:nk
282. s'muča, ° s'mučə
 s'muč s'mučə
283. təlīgə, təlīgə
 təlīk təlīk
285. a) bré:gəl
 bré:gəlna
 b) klupa, kluka
 klupə klukə
286. a) d'rie:və
 d'rie:va
 b) p'žuk
 p'žuga
287. 'lie:māš
 'lie:meža

288. čartā:ʔə
čartā:ʔa
289. A. rāčica
rāčica
290. 'ce:pəc 'ce:pcə 'ce:pca
'ce:pca 'ce:pco
M 'ce:pca
293. mʔā:tət mʔā:tma mʔā:tta
mʔā:təm mʔā:tta
mʔā:təš mʔā:tta
mʔā:tə mʔā:tja
del. -l: mʔā:tʰu - mʔā:tʰa - mʔā:tʰə
trp. del.: umʔā:tān
vel.: mʔā:tə, mʔā:tʰ - mʔā:tta
295. plē:va plē:vā, plē:vā
plē:vā
296. 've:ɯ̌nca
've:ɯ̌nca
297. 'vie:t
'və:jam, 'və:nām
del. -l: 'vie:ɯ̌ - 'və:ʔa - 'və:lə
299. 'kʷo:zuc
kə'zo:ca
300. stʲe:bər (pər kə'zo:cə)
stʲe:bra
301. 'ʔā:ta (ɯ̌ kə'zo:cə) 'ʔā:tā
'ʔā:tā
302. xʔā:pəc
xʔā:pca
303. 'sʲe:nə (a = b)
'sʲe:na
304. 'kəp ('sʲe:na)
'kupa
305. 'ma:rva 'seno'
'ma:rva
307. ta tʰré:ka
tā tʰré:kā
308. 'kʷo:sa
'kʷo:sā

309. 'kã:mən (za 'brusèt, 'brust')
'kã:mna
310. 'kəmf
'kəmfə
311. klie:pat
klè:plám, klè:pəm
3. klé:plá, klé:pa
del. -1: klé:po - klé:paža - klé:palè
312. 'kʷo:sèt, 'kʷo:st', kə'sit
kə'sim
3. kə'si
del. -1: 'kʷo:su, kə'siʷ - kə'siža - kə'silè
313. 'sušet, sə'sit
sə'sim
3. sə'si
del. -1: 'sušu, sə'siʷ - sə'siža - sə'silè
314. ubrã:čat 'sie:nə
ubrã:čəm 'sie:nə
315. a) sêke:ra; mažarin
sêke:ra mažarina
b) plánkã:ča, plenkã:ča; 'puntaxa
plánkã:ča plenkã:ča 'puntaxá
316. štie:l, 'tʷo:pər
štie:lá tə'pò:ra
317. pə'lè:nə pə'lè:nà
pə'lè:na O pə'lè:nəm
318. cvè:dər
cvè:dra
319. 'kʷo:š
'kʷo:ša
320. 'ca:jna
'ca:jná
321. 'lé:sa 'priprava za sušenje lanu; hlačni razporek' (A = B)
'lé:sá
322. kə'zo:rat, ° k'zo:rat
kə'zo:rata k'zo:rata
323. pra'divə
pra'diva

324. p'rie:st^u
 prè:dám prè:dámə prè:dáma
 prè:dáš prè:detá prè:dáta
 prè:dá prè:dejə prè:dáta
del. -l: prè:du - prè:dʒa - prè:dlé
trp. del.: sprè:dán
325. ^osto: stā:tvā
 stuo:ʒa stā:tu

VII. Živina

327. 'kʏo:n' 'kʏo:né 'kʏo:ná
 'kʏo:ná 'kʏo:n'ò 'kʏo:n'ò
 'kʏo:né 'kʏo:ném 'kʏo:ném
 'kʏo:ná 'kʏo:ná 'kʏo:ná
 'kʏo:né 'kʏo:náx 'kʏo:náx
 'kʏo:né 'kʏo:ném 'kʏo:ném
328. žre:bəc žre:pcé
329. žrie:ba
 žrabé:ta, žrebé:ta
 M žrabé:tə, žrebé:tə
331. k'rā:va k'rā:vā k'rā:vé
 k'rā:vā k'ra:ʏ k'ra:ʏ
 k'rā:vé k'rā:vəm k'rā:vəm
 k'rā:və k'rā:vā k'rā:vé
 k'rā:vé k'rā:vāx k'rā:vāx
 k'rā:vé k'rā:vəm k'rā:vəm
332. bək
 'bika
333. 'vo:
 'va:ʒa
334. 'tjie:lā
 telè:ta, 'tè:lāta itd.
 telè:tə
 telè:ta
 telè:tə
 telè:tə
 (povsod tudi tā-)
- telè:tā, 'tè:letā telè:ta, 'tè:lāta
 telè:t, 'tè:lāt itd. telè:t, 'tè:lāt itd.
 telè:təm telè:təm
 telè:tā telè:tā
 telè:tāx telè:tāx
 telè:təm telè:təm

335. 'o:ca 'o:cá
'o:cá 'o:c
336. 'k_uo:za 'k_uo:zá
337. 'kura 'kura 'kurə
'kura 'kur 'kur
'kurə 'kurəm 'kurəm
'kurə 'kura 'kurə
'kurə 'kurax 'kurax
'kurə 'kurəm 'kurəm
338. pet'ie:lén, pát'ie:len, petel'in
petel'ina, petál'ina
339. 'go:ska 'go:ská
340. 'rā:ca 'rā:cá
341. 'pěša pěšē:tě, 'pišatā
pěšē:ta, 'pišata pěšē:t, 'pišat, 'pišato
pěšē:təm, 'pišatəm
342. 'za:jc 'za:jca
'za:jcə 'za:jca
'za:jcə 'za:jca
'za:jcə 'za:jca
'za:jcə 'za:jca
343. 'za:jklā 'za:jklā
344. pr'ie:šč, prā:sc, pr'ie:sa, svēnā
prašiča prā:sca prāšē:ta svēnē:ta
345. pra'sica pra'sicā
346. mār'ja:sc mār'ja:sca
347. r'ie:zvat, 're:zat
rēzujam, rāzujam rē:žam
348. 'pas psē, 'psē psa:, 'psa
psa:, 'psa psō:, 'psō = mn.
psə, 'psə psəm, 'psəm
psa:, 'psa pse:, 'psə psa:, 'psa
psə, 'psə pse:x, 'psəx = mn.
psə, 'psə psəm, 'psəm

367. med'vé:dəc, ° med've:dəc med'vé:c:è, ° med've:c:e
 med'vé:c:a med've:c:a
368. kə'pita
 kə'pita
369. kr̥e:mpəl
 kr̥e:mplà
370. griva
 grivà
371. 'r̥ie:pəc
 'r̥ie:pca
372. 'pā:rkəlna
 'pā:rkłà
373. 'žā:ba
 'žā:bà
374. kr̥o:ta
 kr̥o:tà
375. 'riba
 'ribà
376. prasta:ru
 prasta:rve
377. 'č̥a:ru
 'č̥a:rva
378. məč̥ara:dnək məč̥ara:dnekə
 məč̥ara:dnəka
379. 'kušar
 'kušarja
380. martinčək
 martinčka
381. 'č̥a:ru
 'č̥a:rva
382. gr̥ast'
 gr̥izəm
383. gl̥o:dat
 gl̥o:dəm
384. ž̥re:t
 ž̥ie:ram ž̥ie:ramə
 ž̥. ž̥ie:ra ž̥ie:rata
 ž̥ie:raja
 vel.: ž̥ie:rə, ž̥ie:r - ž̥ie:rtà

385. u¹de:ʔat, u¹dé:ʔat
 u¹de:ʔam
386. č¹rie:sʔa
 č¹rie:sʔa
387. d¹ʔā:ka
 d¹ʔā:kā
388. 'kā:ča '(strupen) breznog plazilec z dolgim, valjastim
 'kā:ča [telesom']
389. 'ga:t
 'ga:da
390. 'mədras
 'mədrasa

VIII. Rastline

391. d ¹ rie:və	d ¹ re:vā
d ¹ rie:va	d ¹ re:u
392. 'ga:rəm	
'ga:rma	
393. sm ¹ rē:ka	
sm ¹ rē:kā	
394. 'xò:jka	
'xò:jkā	
395. 'buku	
'bukvā	
396. x ¹ rā:st	
x ¹ rā:sta	
397. 'gā:bər	
'ga:bra	
398. 'va:rba	
'va:rbā	
399. 'juša	
'juša	
400. 'jā:var	
'jā:vara	
401. 'jā:sān	'jā:senē
'jā:sāna	
402. č ¹ re:šná	
č ¹ re:šná	

403. grúška
grúšká
404. 'já:pká
'já:pká
405. 'já:pká
'já:pká
406. A. s'la:dák 'to:kæc
s'la:tkéga 'to:kca
B. 'to:kæc
'to:kca
407. 'čé:špa
'čé:špá
408. bré:sku, bré:skva, ubré:sku
bré:skvá, ubré:skvá
409. 'ta:rta
'ta:rtá
410. 'vinə
'vina
411. 'žie:lat
'žie:lada
412. 'šiška
'šišká
413. 'žé:r
'žé:ra
414. jə'gò:da
jə'gò:dá
415. A. malina
malinà
B. ustro:žanca, rə'bidanca
ustro:žancá, rə'bidancá
416. briné
briná
417. stuo:rš (a = b)
stuo:rža
418. pelin
pelina
pelinə
pelin
pelinə
pelinə

419. 'go:ba
'go:bā
420. krəmpé:r
krəmpé:rja
421. 'zé:lé
'zé:lā
422. 'ré:pa
'ré:pā
423. 'fəžu, fěžo:
fěžō:ʔa
fěžō:ʔə
'fəžu, fěžo:
fěžō:ʔə
fěžō:ʔə
424. 'kʏo:stan'
kəstā:nā
425. 'gra:x
grā:xa
426. 'buča
buča
427. 'so:nčəncə
'so:nčəncā
428. A. kəšica, ° kšica
kəšicā kšicā
B. 'buča, 'sè:mā ud 'buča
'buča sēmē:na, sāmē:na ud 'buča
429. čie:sən
čie:sna
430. čəbu, čəbuʔa
čəbuʔa, čəbuʔa čəbulā
431. 'pie:pər
'pie:pra
432. prā:prat
prā:pratē
433. škó:rja (A = B)
ško:rja
434. bré:za
bré:zā
436. a) 'die:ska
'die:skā

b) švigəl; gma:jnšca; strò:pəncə; 'cò:lārca

švigəlna gma:jnšcā strò:pəncā 'cò:lercā

c) 'pè:t'fè:rkəlčna; pənk'k'uo:d n; 'pò:dəncə; š'tək, š'tuk

'pè:t'fè:rkəlčnā pənk'k'uo:dna 'pò:dəncə š'tuka

437. 'žā:gat

'žā:gəm

438. 'tjē:sat, 'tē:sat

'tē:šam

'tē:šamə

'tē:šama

'tē:šaš

'tē:šatā

'tē:šata

'tē:ša

'tē:šajə

'tē:šata

del. -l: 'tē:so - 'tē:saša - 'tē:salē

trp. del.: 'stē:sən - 'stē:səna

vel.: 'tjē:šə, 'tjē:š - 'tjē:štā - 'tjē:šmə

439. 'le:šnik

'le:šnika

440. 'va:rax

'va:raxa, urē:xa

441. 'trā:va

'trā:vā

442. 'kisālca, 'kiselca

'kiselcā

443. 'iva

'ivā

444. p'xaninka

p'xaninkā

445. 'rē:sjə

'rē:sja

446. 'srabo:t

'srabo:ta

447. 'im, 'tičjə 'lim

'ima 'tičjəga 'lima

448. 'ga:rča

'ga:rča

449. 'die:b'xə

'die:b'xa

450. 'və:ja (povsod tudi

'və:ja

'və:j

'və:ja [vi-)

'və:j

= mn.

'və:jə

'və:jəm

'və:jə

'və:ja

'və:j

'və:jə

'və:jax

= mn.

'və:jə

'və:jəm

451. kranina, ° kəranina
kraninā kəraninā

452. 'na:jgəl
'na:jgəlna

IX. Planina

454. A. pastē:r
pastē:rja

455. planina
planinā

456. 'sē:r
'sē:ra

457. s'ro:tka
s'ro:tka

458. 'mo:xot
'mo:xota

459. scē:rət sa, səsē:rət sa
3. scē:rə səsē:rə sa

460. ugrā:ja ugrā:ja
ugrā:ja ugra:j

461. 'ko: (pər ugrā:jə)
'kʲo:tʲa

465. 'pinā
'pinā

466. 'pō:grat
'pō:grada

467. 'a:jmar
'a:jmerja

468. 'ka:t
'ka:dé

469. 'kʲo:tu
'kʲo:tʲa

470. 'pa:lca, ° 'pā:lca
'pa:lca 'pā:lca

471. kripa, kripnāk kripā, kripneké
kripā kripnāka

473. 'lisa; 'še:ka; 'dimka; 'siuka
'lisā 'še:kā 'dimkā 'siukā

X. Bolezni

474. 'gā:rja
'gā:ri
475. 'kā:šəl
'kā:šlā
476. 'šie:n, prisat
'šie:na prisada
477. 'nā:xat
'nā:xada
478. mə'zuo:lc
mə'zuo:lca
479. bez'ga:uka, ° bēz'ga:uka
bez'ga:ukā bēz'ga:ukā
480. 're:uma
're:umā
481. vədānika, vādenika
vādenikā
482. rdē:čka
rdē:čk
483. 'kuga
'kugā
484. 'rā:na
'rā:nā
485. 'jə'tka, ° 'ē:tka
'jə'tkā 'ē:tkā
486. 'ma:rzəlca
'ma:rzəlca
487. 'o:špicā
'o:špic
488. sle:p
sle:pēga, sle:bga
489. g'lux
g'luxēga, g'luxga
490. krulo, 'šā:nto
kruloga 'šā:ntoga
491. A. zdra:u - zdra:va
zdra:uga zdra:vā
B. bəlē:n - bəlē:na
bəlē:nēga, bəlē:nga bəlē:nā

492. 'pukʁast
 'pukʁastəga, 'pukʁazdʁga
 493. 'žiʁčən, nārvo:zən
 'žiʁčnəga nārvo:znəga
 494. 'sux
 'suxəga, 'suxga
 495. 'dʲe:bə - dēbē:ʁa
 dēbē:ləga, dēbē:ʁga dēbē:lā
 497. (ʒvā:t, ʒvinə) napēʁuʁa, napixuʁa
 498. A. 'kura sa prāsip̄lā
 B. 'kura 'nʲe:sā
 499. (kʁō:cka) val̄i
 500. gne:zdə gne:zdā
 gne:zda
 501. 'ja:jcē 'ja:jcā
 'ja:jca

XI. Čas

502. A. 'dē:n dʲne:vē dʲne:va
 dʲne:va dʲne:vo = mn.
 dʲne:və dʲne:vəm
 'dē:n dʲne:vā dʲne:va
 dʲne:və dʲne:vāx = mn.
 dʲne:və dʲne:vəm
 B. 'duo:ns
 503. A. 'no:č 'nuo:čə, nāč̣i 'nuo:čə, nāč̣i
 'nuo:čə 'nuo:čə, nāč̣i = mn.
 'nuo:čə nāč̣e:m
 'no:č 'nuo:čə, nāč̣i 'nuo:čə, nāč̣i
 'nuo:čə nāč̣e:x = mn.
 'nuo:čə nāč̣e:m
 B. 'duo:ns (večē:r), ° nāxcō:j - sno:čə, sno:č
 504. 'jutra; ('duo:ns) 'zutre, ° dā:vē; 'zutre
 'jutra
 505. večē:r; ('duo:ns) večē:r, ° drē:vē; večē:r
 večē:ra
 506. dā'po:dnē - upo:dnē
 dā'po:dnata

507. pə'po:dně
pə'po:dnata
508. 'po:'no:č
'po:'nuo:ča
509. fró:šték
fró:štéka, fró:ška
510. 'južna, jə'žina
'južná jə'žiná
511. 'mā:lca (= b)
'mā:lca
a) prat'po:danka
prat'po:danka
512. večé:rja
večé:rja
513. spo:mžat; spəmžā:dě, na spo:mžat 'spomladi'
spo:mžadě
514. pə'lě:tě 'poleti'
515. jěse:n; jěse:ně, na 'jě:sān 'jeseni'
jěse:ně
516. 'zima; pə'zimě 'pozimi'
'zimá
517. 'lé:ta 'le:tā
'lé:ta 'le:t
518. 'me:sənc
'me:səncia
519. 'ke:dən 'ke:dně, ° 'ke:dnatě
'ke:dna, ° 'ke:dnata
520. pəndə:lék
pəndə:lka
521. 'tyo:rək
'tyo:rka
522. s're:da
s're:dá
523. čata:rtək, četa:rtək
čata:rtka četa:rtka
524. 'pé:tək
'pé:tka
525. sə'bò:ta
sə'bò:tá

526. nedè:là
nedè:là
527. 'd̥je:š
'd̥je:ža
'd̥je:žə
'd̥je:š
'd̥je:žə
'd̥je:žə
528. 'mie:gʂa
'mie:glà
529. 'rəs̥it, 'r̥uo:s̥et
3. rəs̥i
531. she:k gr̥e:, she:k 'pā:da; she:k
sh̥ie:ga
532. 'bā:bja 'jəza
'bā:bja 'jəzà
533. 'to:ča
'to:ča
534. bliska sà
535. 'ga:rmāt
3. gər̥mi
536. ubʂā:čnə
537. 'xut 'vè:tər
'xud̥ega, 'xud̥ga 'vè:tra
538. 'vè:tər
'vè:tra
539. vr̥ie:mā
vr̥am̥e:na, vr̥em̥e:na
M = 0 vr̥am̥e:nə, vr̥em̥e:nə
vr̥e:menā 'slabo vreme'
vr̥e:mān
540. škō:rja (na sh̥ie:gə)
škō:rja
541. 'iujə, 'in̥ek
'iujə 'in̥eka
542. 'in̥ek
'in̥eka
543. ud̥juga
ud̥jugà
545. 'jək
'jəga, juga

XII. Pokrajina

547. 'po:lè
 'po:lá
548. 'niva
 'nivá
549. tra:unik, tra:unék
 tra:unika
552. grəč
 griča
553. xrip
 xriba
554. 'pe:č, skā:ža
 'pie:ča, peči ska:lá
555. 'guo:ra
 'guo:ra
556. 'go:ša
 'go:ša
 M 'go:ša
557. frā:ta
 frā:tá
559. naukre:bər
561. bre:k
 brie:ga
563. mġā:ka
 mġā:ká
564. grā:bən
 grā:bna
565. 'ja:s, 'je:s
 'ja:za, 'ja:za 'je:za
 'ja:za 'je:za
 'ja:s, 'je:s
 'ja:za 'je:za
 'ja:za 'je:za
566. 'tənf
 'tənfə
568. čo:n
 čo:na
569. pro:t
 pro:da

570. 'ba:ru
 'ba:rvè
571. 'mo:st
 'muo:sta
571. a. 'po:t
 'po:tè
573. 'nó:j
 'ghuo:ja
574. 'va:rx
 'va:rxa
575. u'zno:žja
 u'zno:žja
577. vèsuo:k, 'vɛ:sák - vèsuo:kə (s.)
 vèsuo:kəga, vèsuo:g:a
 vèsuo:kémə, vèsuo:kmə
 T = R/I
 vèsuo:kémə, vèsuo:kmə
 vèsuo:kémə, vèsuo:kmə
 -vèsuo:ka (ž.)
 vèsuo:ká
 vèsuo:kè
 vèsuo:kə
 vèsuo:kè
 vèsuo:kè
 dol. obl.: tà vèsuo:k, tà 'vɛ:sák - ta vèsuo:ka - ta vèsuo:kə
 prim.: 'bəl vèsuo:k, 'više (neskl.)
 pres.: 'na:j'bəl vèsuo:k, 'na:j'više (in ° 'na:r-) (neskl.)
578. glə'buo:k
 prim.: 'bəl glə'buo:k, ° gləbəčɛ:
579. plitu - plitva
580. 'nizák - 'niska
581. š'ruo:k, ° š'arak - š'ruo:ka
583. s'la:p
 s'la:pa
584. tən 'guo:r, tam 'guo:r, 'guo:r; ta 'guo:r
585. tən 'duo:l, tam 'duo:l, 'duo:l; ta 'duo:l
586. 'van
587. 'vanè
588. 'natər

589. 'tə, 'təlá
 590. 'təm, 'təmlá
 591. 'əndé
 592. 'sje:m, 'təlá 'sje:m
 593. ray'hina, rónina
 ray'hiná rónina
 594. 'ké:
 595. 'ko:t, ut 'ko:t, 'ké:, ut 'ké:
 596. 'ko:m, 'ká:m
 597. 'duo:me
 598. 'dāmo:
 599. ud 'do:ma
 600. 'pɹuo:č
 601. 'čre:s, 'če:s; čas
 602. 'die:láč; ud 'die:láč
 603. 'bliza

XIII. Družina

604. 'va:ča, 'a:tá, 'fuo:tar	uče:té	uče:ta
uče:ta 'a:tá 'fuo:tra	uče:to	= mn.
uče:tə 'a:té 'fuo:trə	uče:təm	
uče:ta 'a:tá 'fuo:tra	uče:tá	uče:ta
uče:tə 'a:té 'fuo:trə	uče:táx	= mn.
uče:tə 'a:té 'fuo:trə	uče:təm	
605. 'mā:té, 'mā:t', 'ma:ma	'mā:tāra	'ma:tārə
'mā:tāra	'ma:mā	= mn.
'mā:tārə	'ma:mé	'mā:tārəm
'mā:tārə	'ma:mə	'ma:tārə
'mā:tārə	'ma:mé	= mn.
'mā:tārə	'ma:mé	'mā:tārəm
606. 'sin	'siné	'sina
'sina	'sino	= mn.
'sinə	'sinəm	
'sina	'siná	'sina
'sinə	'sináx	= mn.
'sinə	'sinəm	
607. xče:ra	xče:ra	xče:rə
xče:ra	xče:r	= mn.
xče:rə	xče:rəm	
xče:rə	xče:ra	xče:rə
xče:rə	xče:rax	= mn.
xče:rə	xče:rəm	

609. (sta:r) 'va:ča, (sta:r) 'a:tà, (sta:r) 'fuo:tər
 (stā:rga) 'va:ča (stā:rga) 'a:tà (stā:rga) 'fuo:tra
610. (stā:ra) 'mā:tè, (sta:ra) 'mā:t', (stā:ra) 'ma:ma
 (stā:ra) 'mā:tāra (stā:ra) 'ma:mā
611. 'tā stā:rə
 'tēga stā:r(ə)ga
612. 'ta stā:ra
 'tā stā:ra
613. 'tā m'ā:dé
 'tēga m'ā:dēga, 'tēga m'ā:d'ga
614. ta m'ā:da
 tā m'ā:dā
615. stric
 strica
616. stric
 strica
617. 'tjē:ta
 'tjē:tā
618. 'tjē:ta
 'tjē:tā
619. ud 'žjē:nā bra:t
620. bra:t brā:tē bra:ta
 brā:ta brā:to = mn.
 brā:tə brā:təm
 brā:ta brā:tā bra:ta
 bra:tə brā:tāx = mn.
 bra:tə brā:təm
621. 'sje:stra 'sje:stra 'sje:strə
 'sje:stra 'sje:stər = mn.
 'sje:strə 'sje:strəm
 'sje:strə 'sje:stra 'sje:strə
 'sje:strə 'sje:strax = mn.
 'sje:strə 'sje:strəm
622. pə'puo:kə bra:t
 pə'puo:kə brā:ta
623. 'vəčəm, krušné 'va:ča
 'vəčama krušnéga 'va:ča
624. mačó:xa, krušna 'mā:tè
 mačó:xā krušná 'mā:tāra

625. svā:t svā:tē
svā:ta
626. bratrā:nc
bratrā:nca
627. sestrična, bratrā:nka
sestrična bratrā:nkā
628. drāžina, fāmilija
drāžina fāmilija
629. žlā:xta
žlā:xtā
632. užie:nēt sā, užie:nt' sā
del. -l: užie:nū - užē:nā
633. užie:nēt sā, užie:nt' sā
635. 'va:trak (s) utruo:cē utruo:ka
utruo:ka utro:k = mn.
utruo:kə utruo:kam
utruo:ka utruo:ka utruo:ka
utruo:kə utruo:kax = mn.
utruo:kə utruo:kam
636. 'pō:p (to ja 'pō:p; to ja 'nē:n (ud 'hē:, ° 'nē:nēn) 'pō:p)
'pō:ba
637. 'die:klā (to ja 'die:klā; to ja nēgō:və (ud 'nēga) 'die:klā)
deklē:ta, dāklē:ta
638. 'mo:š, 'dē:da, 'sā:m (ali os. zaim., npr. 'mō:j, 'na:š ipd.)
'mo:ža 'de:da 'sā:mga 'mō:jga 'nā:žga
639. 'žie:na, 'bā:ba, 'bā:bānca, ° 'bā:bna, 'sā:ma (mūo:ja, 'nā:ša)
'žie:nā 'bā:bā 'bā:bāncā 'bā:bnā 'sā:mā 'mūo:ja 'nā:ša
642. xla:pac
xla:pca
643. 'dē:kla
'dē:klā
644. 'bē:rt, gəspə'dā:r
'bē:rta gəspə'dā:rja
645. gəspə'dinā
gəspə'dinā
646. 'va:ča pa 'mā:tē, 'a:tā pa 'ma:ma, tā stā:rə (mn.)
'va:ča pa 'mā:tāra 'a:tā pa 'ma:mā tēx stā:rəx
'va:čə pa 'mā:tārə 'a:tē pa 'ma:mē tēm stā:rəm
'va:ča pa 'mā:tārə 'a:tā pa 'ma:mā tā stā:ra
'va:čə pa 'mā:tārə 'a:tē pa 'ma:mē tēx stā:rəx
'va:čə pa 'mā:tārə 'a:tē pa 'ma:mē tēm stā:rəm

646. a.

lédé
lédi
léde:m
lédi
léde:x
lédmi, léde:m

XIV. Štetja

647. 'ja:dan - né (m)	'ja:nə - nə (s)	'ja:na - na (ž)
'ja:nga - néga	= m.	'ja:nə - nə
'ja:nmə - nēmə		'ja:né - né
T = I/R	'ja:nə - nə	'ja:nə - nə
'ja:nmə - nēmə	= m.	'ja:né - né
'ja:nmə - nēmə		'ja:né - né
648. d'va: (m)	d'va:, d've: (s)	d've: (ž)
d've:x	= m.	= m.
d've:m (d've:me - poud.)		
d'va:	d'va:, d've:	d've:
d've:x	= m.	= m.
d've:m (d've:me - poud.)		
649. 'triʒə, °'ta:rʒə (m)	'tri (s)	'tri (ž)
'tre:x	= m.	= m.
'tre:m		
'tri		
'tre:x		
'tre:m ('tre:mé - poud.)		
650. š'tè:rʒə (m)	š'tè:r (s)	š'tè:r (ž)
š'tè:rax	= m.	= m.
š'tè:rəm		
š'tè:r		
š'tè:rax		
š'tè:rəm		
651. 'pè:t		
'piè:tèx		
'piè:tém		
'pè:t		
'piè:tèx		
'piè:tém		

652. 'še:st
 'ṣie:sṭex
653. 'sé:ḍam
 'ṣie:dṃex
654. 'ṿaṣam
 'ṿasṃex
 M 'ṿasṃem
655. deṿé:t, ḍaṿé:t
 deṿie:ṭex (in ḍa-)
656. deṣé:t, ḍaṣé:t
 deṣie:ṭex (in ḍa-)
657. aḍna:jst
 aḍna:jsṭex
658. dṿana:jst
 dṿana:jsṭex
659. petḥa:jst
 peṭna:jsṭex
660. ḍva:jst
 ḍva:jsṭex
661. 'ja:nanḍva:jst', ° 'ja:naṇaḍva:jst'
662. tṛidest', ° tṛideṣet, tṛideṣé:t
 ṣ̌te:rdest', ° ṣ̌ṭe:rdeṣet, ṣ̌ṭe:rdeṣé:t
 p̣è:dest', ° p̣è:deṣet, p̣è:deṣé:t
 'ṣe:jdest', ° 'ṣe:jdeṣet, 'ṣe:jdeṣé:t
 'ṣè:ḍanḍest', ° 'se:ḍandeṣet, 'ṣè:ḍandeṣé:t
 'ṿaṣanḍest', ° 'vaṣandeṣet, 'vaṣandeṣé:t
 deṿé:dest', ° deṿé:deṣet, deṿé:deṣé:t (in tudi ḍa-)
663. sto:
 sṭuo:ṭex
664. 'ta:ụẓ̌ant
 'ta:ụẓ̌anṭex
665. 'ta:ụẓ̌ant deṿé:cto/ḍaṿé:cto 'še:ṣṇṣ̌ṭe:rdest', ° (̣an)'ta:ụẓ̌ant
 deṿé:cto/ḍaṿé:cto 'še:sṭaṇṣ̌ṭe:rdeṣet/'še:sṭaṇṣ̌ṭe:rdeṣé:t
 (pri zadnjih dveh variantah tudi 'še:sṭṇ-)

XVI. Gramatična vprašanja

700. 'vè:s, 'dè:n, 'mè:x, 'lé:n

701. t'ko: / t'le:u, d'ne:vo

702. 'vè:ške, u'sé:kná, prámé:kná, 'gè:ná

703. 'pəs, 'vəs, 'tje:š

704. st'je:bər, č'je:bər, 'mje:g'la, 'pje:ku, x'la:pəc

707. durə

durə

durəm

durə

durax

durəm

708. g'do: 708. a. 'kã:

'kuo:ga 'če:ga

'kuo:mə 'če:mə

'kuo:ga 'kã:

'kuo:mə 'če:mə

'kuo:mə 'če:mə

709. 'kè:rə; té 'ja:nè / 'nə:xternè / 'nə:xtárnè

711. 'vəš

'vəšə

'vəšə

'vəš

'vəšə

'vəšə

712. u'zie:t

u'zé:mám u'zé:mámə u'zé:máma

u'zé:máš u'zé:metà u'zé:máta

u'zé:má u'zé:meja u'zé:máta

del. -l: u'zé:u - u'zé:ʔa - u'zé:létrp. del.: (za)u'zé:tvel.: u'zie:mé, u'zie:m' - u'zie:mtá

714. c'vie:tət

3. cveti 3. cvetija

del. -l: c'vie:tə - cvetè:ʔa - cvetè:lé

(povsod tudi cvá-)

715. 'li_ə:xāk, 'li_ə:gāk (m.) 'li_ə:xka (ž.) 'li_ə:xkə (s.)
 'li_ə:xkēga 'li_ə:xkà = m.
 'li_ə:xkēm 'li_ə:xkē
 'li_ə:xkēga; = im. 'li_ə:xkə 'li_ə:xkə
 'li_ə:xkēmə 'li_ə:xkē = m.
 'li_ə:xkēmə 'li_ə:xkē
 - 'li_ə:xkē (m. mn.) lie:xka (ž. = s.)
 'li_ə:xkēx = m.
 'li_ə:xkēm
 'li_ə:xkà
 'li_ə:xkēx
 'li_ə:xkēm
 (in povsod še lā'guo:tan -tna -ə)
 dol. obl.: tā ta tə itd. + ustrezna oblika prid. (gl. vpr. 830)
716. 'li_ə:gat sà
 'zā:žam sà
 'zā:žas sà
 'zā:ža sà
 del. -l: 'li_ə:go - 'lā'gā:za - lā'gā:le
717. 'bo:xa 'bo:xa
 'bo:xà 'bo:x
719. 'so:ncə
 'so:nca
719. a. 'me:sənc - 'žuna
 'me:sanca žunà
720. a) 'pè:t, 'pè:tək, 'pè:t, imè:, 'zvé:žam, plé:šam, prè:dām, 'zé:bà,
 glè:dām, spè:t, 'pè:st
 b) 'dè:tela, pəkl'ie:kənt'
 c) 'za:čat, 'za:pənt'
 č) 'm'ie:sə, 'p'ie:sté
 d) 'pā:māt
 e) 't'ie:lā, žr'ie:bā; ž'ie:nā, 'mizà
720. a. gr'ie:da, 'p'ie:ta; 'm'ie:xka, 't'ie:ška, kl'ie:čo / klé:čo
721. a) k'ko:p, d'ro:k, k'ro:k, p'ro:t, 'ro:p, 'so:t, g'ko:p, 'go:bəc,
 'po:t, 'mo:dər, 'mo:š, ut'ro:bè
 b) 'go:ba, 'ko:ča, 'to:ča
 c) mə'go:č
 č) 'zəbə
 e) 'mizə, 'lipə

721. a. 'mʊo:tən, 'mǎšké, 'vǎgu, 'rʊo:ka
 723. 'pǎ:jak
 'pa:jka, 'pǎ:jaka
 724. 'pǎ:jčona / 'pa:jčona / °'pǎ:jočna / 'pǎ:jačna
 725. 'vie:č
 726. srě:ča : srě:čat
 727. mle:ka, zve:zda, s'v'e:ča, t're:bǎx, gr'e:x, 'be:u, 'le:s, 'me:x,
 sme:x, 'le:p, 'l'e:tǎ, 'm'e:stǎx (mestn. mn.), be'se:da
 728. brě:za, 'c'e:sta, ne'v'e:sta, strě:xa, 'p'e:na, 'l'e:tǎ, 'm'e:sta,
 kǎl'e:nǎ, pǎl'e:nǎ; 'r'e:zat / 're:zat, pǎ'v'e:dat
 729. 'sie:m; um're:t, m'lie:t, p'lie:t
 729. a. 'sie:nǎ, 'le:pǎ
 730. a) črapinǎ, l'enuo:ba, leshika, l'evica, pl'enica, ras'nica;
 'sie:dat, cedit; 'sie:nǎ; zgrašit / zgrešit, sm'ie:jat sǎ;
 l'e'se:n, sneže:n; 'tie:st
 b) 'va:rǎx, 'so:sǎt; 'vidǎt
 730. a. 'm'e:ra, 'v'e:ra, z've:r
 730. b. 'vie:ža, ž'rie:žǎ, br'ie:mǎ, ur'ie:mǎ
 731. 'nisǎm, 'ni
 732. 'ne:m / poudarjeno 'ne:mǎm, 'ne:ma 'nimam itd.'
 733. A. 'no:č, 'mo:č, 'ro:k, 'bo:k, gn'o:j, 'ž'o:j, 'mie:sǎ; 'le:pǎ, 'suxǎ
 B. 'vǎlá, 'x'o:ja, 'n'o:ša, šk'o:da, 'd'o:ta; 'n'o:sēm, pr'o:sēm
 C. 'kʊo:tu, 'kʊo:za, 'va:sa, 'kʊo:nc
 734. 'puo:t, š'kʊo:f, 'kʊo:š, 'kʊo:n, str'uo:k, kr'uo:p, d'nǎ
 734. a. 'va:kǎ, gǎž'o:p
 735. 'l'e:t, 'p'e:č, pe'pe:u / pǎpe:u, več'e:r; dr'ie:va, č'rie:va, im'e:na,
 'sa:rcē
 736. 'z'e:lē, 'ž'e:nska, 'ž'e:něn, 'p'e:rja, kme:ta, pǎgr'e:ba, uš'e:sǎ (im.
 mn.); 'm'e:čǎm, 'n'e:su, 'r'e:ku, 'p'e:ku; 's'e:dǎm
 736. a. 'ž'ie:na, 't'ie:ta, č'ie:žǎ, 'n'ie:sǎm, 'r'e:brǎ; 'r'ie:čǎm, 'r'ie:kǎ,
 sp'ie:kǎ
 737. kme:t; 'n'ie:st, pl'ie:st
 737. a. 'n'ie:bǎ
 b. a) zel'ie:nǎ, ve'se:žǎ, l'eti, be'se:da, tel'e:ta / tǎl'e:ta
 b) 'n'ie:sǎm, 'z'ie:lǎn
 c) 'po:lē, 'mo:rja, 'n'ie:sǎ, 'p'ie:ča
 738. 't'o:r
 739. sro:ta; sro:šna (zaničljivo)

740. 'žie:na
'žie:nà itd.
741. 'nyo:ga
'nyo:gà itd.
742. a) 'zima, 'svèná, 'list, 'zèt, 'pišam
b) 'lipa, 'riba, 'xiša; 'tičə, 'žiža
743. 'nèt, 'tèč, 'mèš, 'nèč, 'sèt
744. a) šruo:k, cèghica, tèši, zèdā:r / zidā:r
b) grā:bèt; 'xò:dèm, 'xò:dè; na 'mizè
c) 'lipè, xribé
745. a) 'žuč, 'župèm, u'žup, 'žubja
b) 'kupa, 'kruza
746. krəx, ukəp, 'kəp, 'tə; čət, ubət
747. a) žə'pinà, sə'šit, də'šit, klè(n)ča:ynca, čə'dā:k
b) 'tre:bəx, pətpā:ška
c) 'bra:tə, 'sinə
748. a) grā:t, prā:x / prā:x, u'grā:t, dvā:, 'krā:l, x'grā:st, m'za:j,
kə'vā:č, trā:va, g'za:va, 'bra:da, 'ā:pnə
b) 'krā:va, 'mā:te / 'mā:t', 'brā:ta
749. 'bra:t, 'ga:t, 'na:s
750. a) 'žā:gat, 'dè:žat
b) jə'gò:da, g'za:va, gruška, 'krā:va, 'svo:ra
751. A. 'xiša, 'mā:ša, 'to:ča, 'svę:ča, 'zię:mlā, 'krā:lā, 'mię:ja, 've:ja
/ 'viја, 'kjo:nā, 'svèná; 'pię:lāt, p'žā:čət, klè:čət, 'mę:šət
B. (preglasa ni)
752. 'pəsə, 'te:mə / 'tatmə / tēmə
753. sè, bè
754. (lastno gradivo:)
a) prednaglasni o - lapā:ta, lapā:r, matō:r, pradā:jat, ka-
štrun, g'žabuč, karuza, dāmo:
b) ponaglasni o - britaf / fritaf, 'žā:par, priē:star, 'žā:kata,
'va:trak, stā:rast
c) naglašeni o - 'va:tò 'hòtel', 'va:jstər 'oster', zva:nèt
'zvoniti', 'va:trak 'otrok', 'va:rax 'oreh'
755. utpre:t, uglè:dat sè, ubro:č, ure:xa, uvitək (o vedno prehaja
v u)
757. b) na glè:dəm (samo v nikalnici ne)

758. ¹pie:ra pèrè:tà pèrè:té
 pèrè:ta pèrè:t, ° ⁰ 'pè:rat(o) = mn.
 pèrè:tə pèrè:təm
 ¹pie:ra pèrè:tà pèrè:té
 pèrè:tə pèrè:tāx = mn.
 pèrè:tə pèrè:təm
 (in povsod še ¹pie:ra 'pè:rata -ə itd.)
761. x̣a, x̣o, x̣u, x̣ə
762. ṃx̣a:t
763. -u, -o, -u (je:du, 'viḍo, 'piu)
765. a) 'vo:k, 'do:k, 'zo:na, 'mo:zām, 'čo:n, 'ko:nēm, 'to:čam
 b) 'vo:na, 'po:xè, 'do:ga, 'po:na
 c) 'po:x, 'po:n, 'do:k, 'to:čt, 'mo:st
 č) 'jā:pka
765. a. 'pa:rst, 'pa:rst, 'sma:rt, 'ta:rt
766. 'da:ru, 'uma:ru, 'ža:ru, 'ba:ru, 'uba:ru, 'ča:ru
768. ḳṛā:l, 'zịe:mlā, 'kluč, 'vəlā
769. ẓ̌rịe:ḅal, 'č̣e:ṿal / 'č̣e:ụal / 'č̣e:ụl, č̣ṛe:šnā, ẓ̌rịe:ḅā, č̣rapinā
770. 're:s
771. ṇəbịe:ḍan / ° ṇḳo:ṇbịe:ḍan / ṇəko:ṇəbịe:ḍan
772. 'va:g̣an, 'svēnā, 'žuknā, 'niva, ḳərịe:ṇe, ḳaməjə, zṇaṃịe:ṇe
773. ụč̣e:re, 'o:ca, zdra:u, pro:, zdra:ṇik
774. č̣ẓuo:ṿāk, pṛā:ṿe, zapo:ṿāt
776. ụp̣ēt, ụṃēt, ụḅēt, ụḳā:zat
777. A. a) 'viḍo, 'ṿe:ja
 b) 'vo:s, 'ṿəgu,
 B. 'ḅā:ba
778. ẓvo:n (° ẓva:n)
 ẓvo:na (° ẓva:nā)
779. p̣ō:(j)stela, 'uzda, p̣ətp̣ā:ška
780. 'tuj, 'tujc, na 'tujə
781. -b - 'zo:p (in ub 'nēmə 'ob njem'); -d - 'zēt (in p̣əd 'nivē
 'pod njivo', ud uṛē:xa 'od oreha'); -g - p̣žuk
781. a. -z - bṛē:s (in braz 'mānā 'brez mene'); -ž - 'ṇuo:š
782. 'ṃuo:ḍlt
 'ṃo:dlēm
783. 'sịe:ḍṛə
784. 'p̣ā:du, 'p̣ā:ḍza, 'ḅuo:du, 'ḅuo:ḍza, 'je:du, 'j̣əḍza, cṿịe:to,
 cṿeṭe:za

784. a. 'vilá, 'sá:žə, 'šažə, 'vilcá
 785. 'le:tvə
 786. s'za:tka, 're:tka, 'puo:tku
 788. t're:kè, 'ta:j, 'ke:dən
 789. 'nèxčar / nə'bie:dən
 790. A. g
 B. k
 791. x
 794. 'jəšpran
 796. 'so:za 'so:zà
 'so:zà 'so:s
 M 'so:zàx
 797. 'išam, u'gnišə, 'go:ša 'gozd', na 'tjie:šə
 798. d'ruo:žə, d'ruo:ža
 d'ruo:žə
 d'ruo:žəm
 d'ruo:žə, d'ruo:ža
 d'ruo:žax
 d'ruo:žəm
 800. məžgā:nə
 məžgā:no
 803. č'zə'vé:škè, mərtvā:škè, nēbē:škè, 'turškè
 804. ū'rie:mā ūrē:menā 'slabo vreme'
 urāmē:na ūrē:mān
 urāmē:nə
 ū'rie:mā
 urāmē:nə
 urāmē:nə
 (in tudi ūrē-)
 - brīe:mā brāmē:nā
 brāmē:na brāmē:n
 brāmē:nə
 brīe:mā
 brāmē:nə
 brāmē:nə
 (in povsod tudi brē-)

- 'sé:má	sémé:ná, 'sé:mená	sémé:né, 'sé:mené
sémé:na	sémé:n, 'sé:mán	= mn.
sémé:nə	sémé:nəm, 'sé:mánəm	
'sé:má	sémé:ná, 'sé:mená	
sémé:nə	sémé:nax, 'sé:menax	
sémé:nə	sémé:nəm, 'se:mánəm	

(in povsod tudi sá-)

805. kri
krəvé
krəvé
kri
krəvé
krəvé
806. 'ma:rəm 'moram' : 'mó:rəm 'morem'; 'ma:gu -za -ə 'moral' :
'mó:gu 'mjo:gža -ə 'mogel'
808. A. brā:tə, 'sinə, 'va:knə; 'kjo:né
B. brā:tə, 'mé:stə, 'sje:nə, 'brie:gə; 'kjo:né
809. brā:tə, 'pó:bə, 'šəžə, 'stricə, kəvā:čə; 'kjo:né (or. = mest. =
= daj.)
810. brā:té, 'siné, gəžo:bé
810. a. 'mé:stə / 'mę:stə
b. 'vé:lka 'mé:stə, 'lę:pə deklé:tə (prim. 'lę:pə 'žę:nskə)
811. brā:təm, 'pó:bəm, 'sinəm, u'trjo:kəm, 'stricəm, kəvā:čəm, 'kjo:nəm
812. b) brā:tax, 'pó:bax, gəžo:bax, 'sinax; u 'ko:tax, u 'mę:stax,
u 'lę:tax, u gñę:zdax; kəvā:čax
812. a. s 'pó:bəm, z brā:təm, s 'sinəm, s kjo:nəm, s 'šəžəm, z 'le:təm
813. 'va:knə, 'so:ncé, 'mie:sə, 'mle:kə; 'duo:brə 'sje:nə, 'so:ncé ja
zasve:tžə, mža:də 'tje:lə
814. 'va:knə, 'šəžə, 'mé:stə, gñę:zdə, 'lé:tə; 'vé:lka 'mé:stə (° 'mę:stə)
814. a. 'mizə, 'žā:bə, 'mie:tlə, gža:və, 'bra:də, 'zimə, 'sje:stra, 'žje:nə
815. 'rjo:ké, 'xišə, 'mie:tlé
816. 'rjo:ké, 'žje:ne, 'kjo:sté, 'bra:dé, 'mizé (° redko - pad gžrò:j
'v Podgori (zaselku Kraš)) - samo v tem primeru je -ò:j)
817. 'žje:n, 'kjo:s, 'va:s, 'mie:tl, 'sje:star, beše:t
818. a) krā:vəm, 'mizəm
b) 'rjo:kəm, 'sje:strəm
819. a) krā:vax
b) 'rjo:kax, 'sje:strax, 'so:zax; 'xišax
821. kəste:m, kəste:x; pešte:m, pešte:x; račē:m, račē:x

821. a. 'nitəx, 'mišax / mēše:x

825. 'nie:bə 'nebo'

'nie:ba

'nie:bə

'nie:bə

'nie:bə

'nie:bə

826. 'va:kə

'va:ka

'va:kə

'va:kə

'va:kə

'va:kə

826. a. = 826

827. 'ja:s

'mənə - mā

'mənə, 'mən' - mé

'mənə - mā

'mənə, 'mən'

'mənə, 'mən'

828. 'ti

'tie:bə - tā

'tie:bé, 'tie:p' - té

'tie:bə - tā

'tie:bé, 'tie:p'

'tie:bé, 'tie:p'

829. 'un' (m.)

'unga, 'néga - ga

'unmə, 'némə - m

'unga, 'néga - ga

'unmə, 'némə

'unmə, 'némə

mn. 'uné (m.); 'una (ž.=s.)

'unəx, 'nəx - jəx

'unəm, 'nəm - jəm

'unə - jəx

'unəx, 'nəx

'unəm, 'nəm

'nébe:sə 'nebesa' (povsod tudi nā-)

'nébe:s

'nébe:səm

'nébe:sə

'nébe:səx

'nébe:səm

uči

uči

uče:m

uči

uče:x

učmi, uče:m

'mi

'na:s - nas

'nəm - nəm

'na:s - nas

'nəm

'nəm

'vi

'va:s - vas

'vəm - vəm

'va:s - vas

'vəm

'vəm

'una (ž.)

'unə, 'né: - ja = m.

'uné, 'né: - jə

'unə, 'né: - jə 'unə, 'néga - ga

'uné, 'né: = m.

'uné, 'né:

dv. 'una dvā: (m.); 'unə dvē: (ž.=s.)

'unəx dvē:x, 'nəx dvē:x - jəx

'unəm dvē:m, 'nəm dvē:me, 'nəm dvē:m - jəm

'una dvā: (m.); 'unə dvē: (ž.=s.) - jəx

'unəx dvē:x - 'nəx dvē:x

'unəm dvē:m, 'unəm dvē:me, 'nəm dvē:m

(dva: itd. se lahko tudi izpusti)

mēdva: (m.); mēdvē: (ž.=s.)

'nā:j(ə) - naj(ə)

'nā:me - name

'nā:j(ə) - naj(ə)

'nā:me

'nā:me

vēdvā: (m.); vēdvē: (ž.=s.)

'vā:j(ə) - vaj(ə)

'vā:me - vame

'vā:j(ə) - vaj(ə)

'vā:me

'vā:me

'unə (s.)

832. a. u'sā:k; 'kā:kəršən; 'ma:rséké:r
 u'sā:g:a, u'sā:ga 'kā:kəršnəga 'ma:rséké:rga
 u'sā:kmə
834. 'dó:bər (m.) 'duo:bra (ž.) 'duo:brə (s.)
 'duo:brəga 'duo:bra = m.
 'duo:brəmə 'duo:brə
 'dó:bər, 'duo:brəga 'duo:brə 'duo:brə
 'duo:brəmə 'duo:brə = m.
 'duo:brəmə 'duo:brə
836. m'za:jšə
837. 'vo:žə
838. 'vé:čə
839. 'na:jvé:čə / ° 'na:rvé:čə; 'na:jbliže / ° 'na:rbliže; 'na:j'ra:jšə
 / ° 'na:ra:jšə
839. a. tā 'na:jvé:čə / ° 'na:rtávė:čə / 'na:rtevé:čə
840. 'na:jprę:
841. 'nie:st'
 'nie:sām 'nie:sāmə 'nie:sāma
 'nie:sāš 'nie:setā 'nie:sāta
 'nie:sā 'nie:sejə 'nie:sāta
 del. -l: 'né:su - 'nie:s'za - 'nie:slé
 trp. del.: znášje:n / znešje:n
 vel.: 'nie:sé / 'nie:s' - 'nie:stā
841. a. u'zdigant'
 u'zdigām u'zdigāmə u'zdigāma
 u'zdigāš u'zdigəta u'zdigāta
 u'zdigā u'zdigəjə u'zdigāta
 del. -l: u'zdigū - u'zdigāza - u'zdigənle
 vel.: u'zdigē / u'zdigən' - u'zdigəntā
843. 'vidāt
 'vidēm 'vidmə 'vidma
 'vidēš, 'vič 'vit:ā 'vit:a
 'vidē 'vidjə 'vit:a
 del. -l: 'vido - 'vidza - 'vidlē
 vel.: pəglé:de - pəglé:detā
844. 'ta:rpāt
 tərpin tərpinə tərpinma
 tərpiš tərpitā tərpitma
 tərpi tərpijə tərpitma

del. -l: 'ta:rpə - tərpe:ʔa - tərpe:lə

vel.: 'ta:rpə, 'ta:rp - 'ta:rptə

845. 'nyo:sət

'nò:sən

'nò:smə

'nò:sma

'nò:səš

'nò:stə

'nò:sta

'nò:sə

'nò:sʔə

'nò:sta

del. -l: 'nyo:su - 'nò:sʔa - 'nò:slə

vel.: 'nyo:sə, 'nyo:s - 'nyo:stə

845. a. 'ʔo:vət

ʔə'vim

ʔə'vima

ʔə'vima

ʔə'viš

ʔə'vitə

ʔə'vita

ʔə'vi

ʔə'viʔə

ʔə'vita

del. -l: 'ʔo:vū - ʔə'vika - ʔə'vilə

vel.: 'ʔo:və, 'ʔo:u - 'ʔo:utə

846. 'de:ʔat, °'dè:ʔat

'de:ʔəm

'de:ʔəmə

'de:ləma

'de:ʔəš

'de:ʔətə

'de:ləta

'de:ʔa

'de:ʔəʔə

'de:ləta

del. -l: 'de:ʔo, °'dè:ʔo - 'de:ʔaʔa - 'de:ʔalə

vel.: 'dè:le, °'dè:le - 'dè:letə, °'dè:letə (l. os. mn.: 'dè:lemə, 'dè:ləmə, °'dè:lemə, 'dè:ləmə)

847. 'bət

'səm; səm

smə; smə

sma;; sma

'sə; sə

ste;; stə

sta;; sta

'ja;; ja

'sə; sə

sta;; sta

del. -l: 'biu - bʔa: - blə

vel.: 'bo:də, 'bo:t - 'bo:t:ə, 'bo:tə (l. os. mn.: 'bo:dmə)

- 'da:t

'dā:m

'dā:mə

'dā:ma

'dā:š

'dā:tə

'dā:ta

'dā:

'dā:ʔə

'dā:ta

del. -l: 'da:u - 'da:ʔa - 'da:lə

vel.: 'dè: - 'dè:tə (l. os. mn.: 'de:mə)

- 'vè:dət

've:m

've:mə

've:ma

'vè:š

'vè:tə

've:ta

'vè:

'vè:ʔə

've:ta

del. -l: 'vè:də - 've:dʔa - 'vè:dlə

vel.: --

- 'je:st, ° 'ja:st

'je:m	'je:mə	'je:ma
'je:š	'je:tə	'je:ta
'je:	'je:ja	'je:ta

del. -l: 'je:du - 'jadža - 'jadlè

vel.: 'ja, ° 'è: - 'jatà, ° 'è:tà (l. os. mn.: 'jama, ° 'è:mə)

nam.: 'je:st, ° 'ja:st

848. --

'vačam	'vačma	'vačma
'vačəš, 'vač	'vačtə	'vačta
'vača	'vačja	'vačta

del. -l: 'va:tə - 'va:tža - 'va:tlè

849. 'de:žama - 'de:žata (m., s., ž.)

850. a) 'ste:, 'dā:tā, 'və:tā, 'je:tā, 'grè:tā, 'batā

b) 'de:žatā, 'migatā

851. 'rje:čaja, 'nje:seja, 'tərpija, ževija

852. a) 'bām	'bama	'bama
'bəš	'batā	'bata
'bo:	'badə	'bata
b) bām, bm, m	bama, bma, ūma, mə	bama, bma, ūma, ma
bəš, uš	bata, pta, ūta	bata, pta, ūta
bo, u	badə, bdə, ūdə	bata, pta, ūta

853. 'jat

'grè:m	'grè:mə	'grè:ma
'grè:š	'grè:tə	'grè:ta
'grè:	'grè:də	'grè:ta

del. -l: 'šo: - 'šja: - 'šžè

vel.: 'jadè, 'jat, 'pə:dè, 'pə:t - 'jatà, 'pə:tā (l. os. mn.: 'pe:mə)

854. 'ko:nāt

'ko:nēm	'ko:nəmə	'ko:nəma
'ko:něš	'ko:nètā	'ko:nəta
'ko:nā	'ko:nəja	'ko:nəta

855. 'pje:xant (po obliki zapje:xant)

'pè:xnām	'pè:xnāmə	'pè:xnāma
'pè:xnāš	'pè:xnètā	'pè:xnāta
'pè:xnā	'pè:xneja	'pè:xnāta

del. -l: 'pje:xnu - 'pè:xanža - 'pè:xanlè

vel.: 'pje:xné, 'pje:xan - 'pje:xantā

856. 'živāt

živim	živimə	živima
živiš	živita	živita
živi	živija	živita

del. -l: 'živo - 'živāža, živē:ža - 'živālē, živē:lē

vel.: 'živē - 'žiutā

(in tudi žə' - in žv-)

857. sto:plām / sto:pām, 'le:tām, kə'pujam, 'dɛ:ulām / 'de:vām

860. 'na:jt'

'na:jdām	'na:jdāmə	'na:jdāma
'na:jdāš	'na:jdetā	'na:jdāta
'na:jdā	'na:jdejə	'na:jdāta

del. -l: 'na:šu, 'na:jdu - 'na:šža, 'na:jdža - 'na:šlē, 'na:jdālē

vel.: 'na:jdē, 'na:jt' - 'na:jt:ā

861. (vedno kratki nedoločnik)

862. 'pa:st, 'lɛ:č, 'žie:t, 'spa:t, 'sušət / sə'šit, 'kɯo:sət / 'kɯo:st'
/ kəsit, 'va:rat

(namenilnik se ne razlikuje od nedoločnika)

865. 'va:kə, uše:sə / 'vaxə (šaljivo), 'mie:sə, 'le:pə
(terciarni akcentski premik je izveden)

866. 'žie:na, 'ɲo:ga, 'kɯo:za

(sekundarni akcentski premik je izveden; refleks je dolg -
'je: / 'ɲo:)

867. 'mie:gža, 'stie:za

868. 'ɲo:gat / bə'ga:t (redko), 'va:trak, 'tie:mən, vɛ'sɯo:k / 'vɛ:sək

869. brɛ:za, 'cɛ:sta, 'lɛ:tə, smrɛ:ka, strɛ:xa, 'se:mā

870. 'bā:ba, 'suša, skā:kat, 're:zat / 'rɛ:zat, 'kisža